

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
 NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
 (Antiga casa I. López Bernagosi)

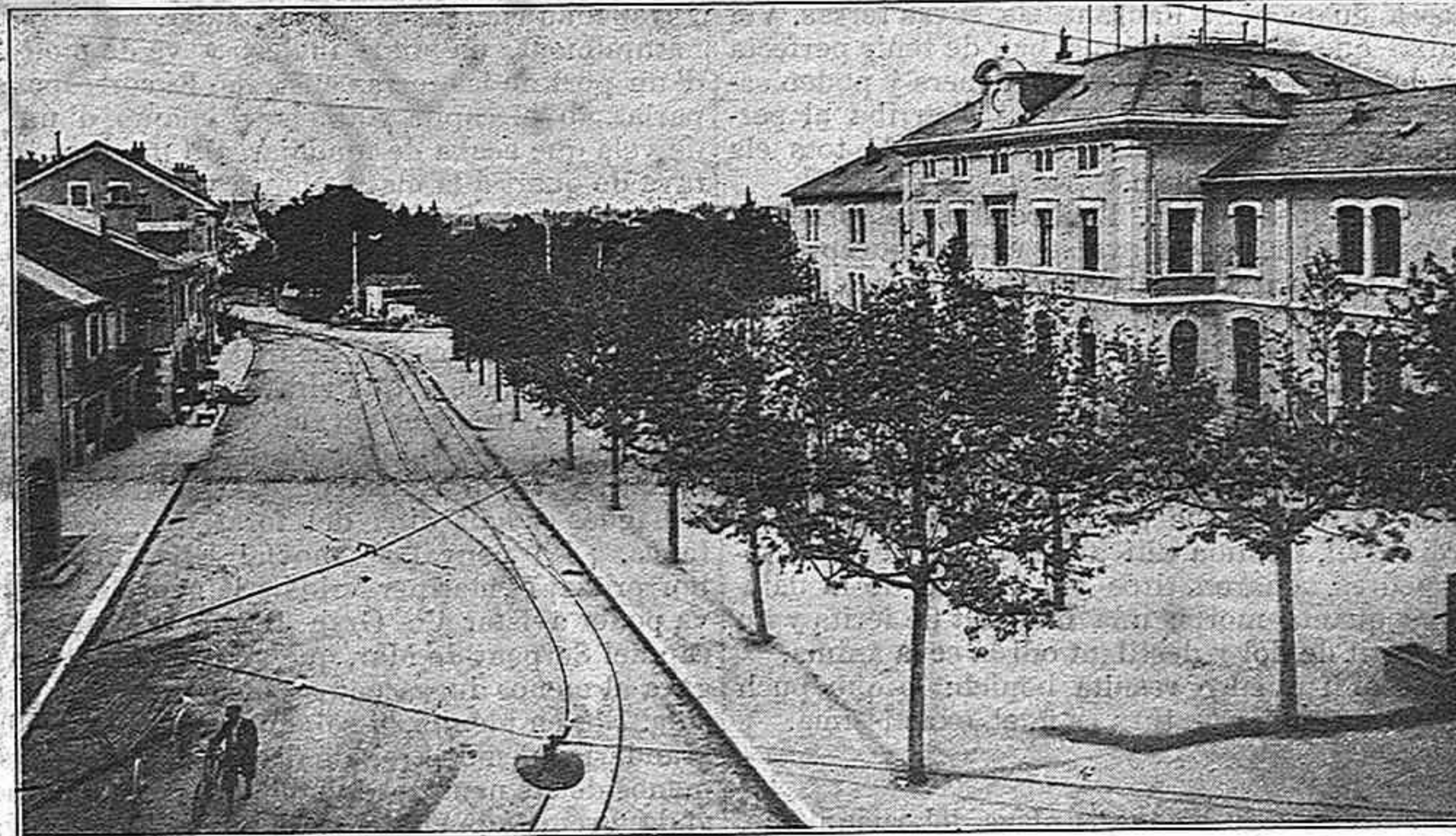
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
 BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
 Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

El poble de Annemasse y 'l monument á Miquel Servet

ARCALDÍA DE ANNEMASSE
 (Fransa, Departament de l' Alta Saboya.)

PLASSA DE L' ARCALDÍA
 ahont será erigit el monument.

La estatua de Miquel Servet.

Mlle. CLOTILDE ROCH

Autora de la estatua de Servet

(Medalló degut á l' artista Mme. Elisabeth Fulpius Gross)

M. CURSAT, arcalde de Annemasse.

M. AUGUST DIDE

President del Comitè Internacional,

constituhit pera la erecció del monument á Miquel Servet.

A Constantinopla

EN MAURA (presentant en La Cierva al Sultán:)—¿Veu?... Aquest ministre faria per vosté... Si 'l vol, li regalo.

LA SENMANA

Alia no es un poblet qualsevol, un llogaret sense importància. Situat a la província de Cáceres, conta més de 3,000 habitants y se la passa guapament llaurant las sevas terras. Vol dir aixó que 'ls seus vehins han de tenir perfecta noció dels seus drets y dels seus debers y poden saber ahont van y per quins camins s'arriba al perfeccionament social, aspiració natural de tots els sers que viuen y pensen.

Donchs, aquest poble, l'altre dia, celebrant la seva festa major, va sublevarse contra 'ls representants del Govern y la sanch va regar els seus carrers.

¿Cóm va ser aixó? ¿Quin impuls desesperat portá a la gent d'Alia a un extrem tan lamentable?

L'arcalde havia prohibit la corrida de toros que 'ls vehins volian celebrar. S'empenyaren aquésts en que la festa taurina devia efectuar-se; l'arcalde ferm que no; ells tossuts que sí; intervingué en el plet la Guardia civil, reunida allí ab motiu de la festa; volaren pedres, sonaren tirots y... resultat de la batalla: uns quants morts, una multitud de ferits y un poble vestit de dol y destilant odi la seva ánima.

No sé si 'l quadro resulta bonich; lo que puch assegurar es que la pintura es fidel, exactíssima.

Alia sofreix, segurament, la plaga del caciquisme, y no s'ha sublevat may.

Alia es víctima dels atropellos del poder, y no s'ha sublevat may.

Alia careix de camins, de carreteras, de fonts, y no s'ha sublevat may.

Alia veu com el fisch se li emporta el fruyt de las sevas suadas, y no s'ha sublevat may.

Alia té una barracoa per casa de la vila y un corral per escola, y no s'ha sublevat may...

Pero Alia veu prohibida per l'autoritat una corrida de toros, y ¡ah!, per aixó sí que no hi passa. Alia se subleva y apedrega al arcalde y dispara contra la Guardia civil y dona sense vacilacions ni regateig la sanch y la vida.

¿Qué 'n diu de cosas aquest fet y qué 'n explica de misteris la batalla trabada als carrers d'Alia el passat diumenge!

La Espanya del pan y toros apareix de cos sencer en aquest sagnant episodi.

Solidaritat, emancipació, autonomia, cultura... ¿Qué poden importar-li a la gent d'Alia aquestas idees, que 'l vent de llevant li envia devagadas?... Y Espanya n'está plena d'Alias...

PIR-PAF

EL SERPENT DE MAR

POTSER alguns de vosaltres, amichs, no sabreu que som al mes del Serpent de Mar. Quan la canícula despobla las Corts, tanca 'ls Parlaments y desbanda als governants y als diplomáticos, el món endormiscat s'ajassa a fer la mitjàdia, y no reviscola fins que 'l pican las primeras brisas frescals de la tardor. Es clar que qui diu el món diu el mitj món que té calor al Agost, mentres se pelan de fret a Buenos-Ayres, a Melbourne ó al Cap de Bona Esperansa. Y qui diu el món diu la petita part de la humanitat qu'es mestressa dels diners y del poder, que viatja y estiuheja; mentres el remat servil treballa als soterranis. Aqueix món, reduhit y tot, es el que remena la política, el que dona lluhiment a las festas ciudadanas y resonancias als aconteixements. Si aqueix món dorm, no passa res. ¿Qué menjarán els diaris golafres que s'han d'omplir cada nit las columnas y las planas? Ja's buscan la pitansa corrent els furriels d'un cantó al altre, demanant parers, suggerint correspondencias y controversias, posant llistas laudatorias de gent desconeguda que's

cura 'ls brians als balnearis. Ja s'omplian las planas afamadas d'original; pero no 'n surten nodridas. Encare no s'ho ha empassat el lector, si s'ho empassa, que ja badalla. Falta, cada dia més, quelcom de substancial. Llaboras, al mitj de la quietut y de la nyonya apareix la Quimera. Sol venir de las terras que ara tenen fret, que ara pensan y discuteixen y treballan com nosaltres pel Janer. El parte 'l reb, naturalment, un diari inglé, y vé de molt lluny, d'un port de las terras australs. El corresponsal ha parlat ab el capitá y ab els tripulants d'un barco de vela que acaba de fondejar. Un mariner, que estava de quart a la matinata, va veurer els dos sortidors d'una ballena que demorava a siscentas brasas. No hi parava molta atenció quan darrera de la ballena s'alsá un gran buf de vapor y d'aygua, com si s'hagués obert un volcá sota mar. Lo que després veje, ho conta encare pasmat pel esglay. Lluhi el llom de la ballena, que virava per anar a fons ó fugir; s'alsá, trencant el camí damunt de las onadas, una mena de penyal tot plé de punxas, ab una cova al mitj, y la ballena desaparegué sobtadament, com si hagués caygut dins del forat que desseguida's tancá. ¡Y 'l penyal se movia! Erisats els cabells, horroritzat el mariner cridá a la gent de bordo, que va poder avistar a la Gran Bestia. El penyal era 'l cap del Serpent de Mar, que girat de costat s'allargava al menos dugacentas canas per l'aygua amansida. Era en plé dia, al sol, que mostrava la colossal grandaria del monstre, plé d'escats que no tindrian menos de sis pams cada una, ab l'esquena boñyaguda y rematada en dents de serra. El cap feya fredat, ab els ulls tots blanchs al mitj del rostre xato, fosch, de color de moisa. Tots s'aguantavan l'ale, esperant l'instant de que 'l monstre tombés el barco y se 'ls menjés... Pero 'l Serpent de Mar no 'ls volia mal; doná uns quants toms gambadant, fent esses y llensant per tot arreu gliopadas d'aygua y brumera ó cops d'aygua, y s'allunyá. Al cap de deu minuts no quedava rastre de la horrífica visió a la immensa solitud de la mar plana...

Aixís, si fa no fa, ve cada any la noticia propia del mes. De vegadas no 'ns arriba aquí a Barcelona, pero llavoras la tenim directa, reduhida a las nostras condicions locals. Serpent de Mar se converteix en el Tiburó de la Mar Vella. May es un sol qui 'l ha vist, y sempre 's troba qui 's juga un soper per tots, que no es tiburó sino tintoreria...

Y aixís anem passant la canícula, deixant de banda els negocis trascendentals, las milloras y las reformas y las renovacions... porque 'ls senyors son fora. A la política internacional, enguany hem tingut bastant tardanas, qüestions d'alianças, entrevistes de jefes d'Estat, revolució constitucional a Turquia, guerra civil a Persia y al Marroch—que ara está en lo més fort,—tot s'ha anat fonent ab la calor. Aquí, del pressupost de cultura y de l'autonomia no se'n parla. El cambi dels duros sevillans, que amenassava ab conflictes d'ordre públich, s'acaba d'alló més mansament. ¡Quina sort pel govern, havers'ho emprés pel Agost!... Demá, veurém.

¿De qué parlarem, donchs, nosaltres? Esperém el Serpent de Mar, que potser vindrá, encare que sigui disfressat. ¿Y si n'anunciéssim un de Serpent de Mar financier? Una Quimera antigüíssima que torna, qu'hem vist y que de segur no ha vist ningú més per aquí?

Poch ó molt se parla de qüestió monetaria, y lo que se'n parlará. Donchs la nostra quimera es... la supressió de la moneda. Al principi, de moneda no n'hi havia. Las mercaderias se baratavan segons las necessitats de cadascú; jo 't dono un munt de gra porque 'm donguis una pell de cabra. Després una mercaderia servi de patró pera cambiarse altres dugas; y el patró se va convenir en que seria un metall precios; vetaquí la moneda. Pero la moneda-metall no dona l'abast pera els cambis que creixen desmesuradament, y ve la moneda-signe, el paper de crédito. ¡Quin dubte hi ha de que 'l signe de crédito al acostar al comprador y al venedor rebaixa l'importancia de la moneda-metall y l'influencia del capitalista! Es, donchs, el signe de crédito, un element democrátic qu'hem d'extendre a todas las transaccions, posarlo a la disposició del poble, porque pugui viurer cada vegada ab menos monedas-

metall, suprimint al intermediari que 'n treu la seva ganancia sense treballar.

Aixó es el Serpent de Mar, que ja s'ha vist per algunas bandes. Un professor belga, socialista, l'Héctor Denis, explicá ja fa anys el mecanisme pera anar a la supressió de la moneda, que ja ha funcionat en petit. Se'n valian, ó se'n valen, porque no sé si encare dura, unas quantas pobretas societats cooperativas del Austria; las unas de consum y las otras de producció. Totas federadas, donavan als associats un carnet ab cupons per l'estil dels que donan las bancas als comptecorrentistas. El cheque permet al que té diners en compte-corrent pagar sense treures cap cuarto de la butxaca. El cupó del cooperador li permet emportarse mercaderias, que poden ser tan variadas que bastin pera las necessitats elementals de la vida—roba, sabatas, carbó, substancials, llum, fons habitació—pagant no més que ab treball a la cooperativa. El mecanisme no pot ser més senzill; sempre perfectible conforme siguin més las societats cooperativas federadas.

¿Qué se 'ls en donaría dels duros sevillans als treballadors federats?

¡Ja veués si os descrich menudament el Gran Serpent de Mar! ¡Y pensar que no més volguentho, no seria una Quimera!

MAGÍ PONS

SI, PERO...

La humanitat avensa. Las fronteras ja no entorpeixen la unió dels pobles; un foch de germanor fon las nissagas y es tot el mon una familia sola; s'esborran odis; minyan las envejas; intens amor a tots els cors arbora; s'estima fortament el goig de viure y es fa la vida sana y agradosa... pro encare han mort en afrontés patibul fa poch dias a un home.

Sobre els vinyars exuberants de vida las oliveras brotan ab ufana; las feridas crudels d'insanas guerras la benefactora pau las ha tancadas: obra túnels la brava dinamita y els forjadors fan enyas en lloch d'armas; pau, amor y treball es el sant lema que tots els pobles ab deliri aclaman... pro las nacions a guerrear dispuestas sos exercits preparan.

La ciencia ab sos avensos prodigiosos porta llum als cervells y a las conciencias; una santa y hermosa tolerancia uneix la gent de religions diverses; una moral universal ajunta la gent de bé de todas las creencias; la rahó ha esvahit els fanatismes; el foch del Sant Ofici ja no crema... pro encare un bisbe llenca contra un diari furios anatema.

La humanitat avensa, pero encare d'en tant en tant doném un pas enrera.

DELFI ROSELLA

EL DARRER COMENTARI

I ara, ara que tot ja és historia, jo vull, a la fi, dir-hi, ja severament, la meva darrera paraula. Jo voldria pronunciar-la al bell mig de la plaça pública, com un Savonarola.—La qüestió Rull, tràgicament acabada, haurá estat pera mi una de les amargors més grans de la vida. Perqué s'hi jugaven aquestes dues coses essencialíssimes: la vida d'un sospitós, condemnat sense la plenitud evident d'una prova; i la demostració de la dignitat y superioritat de Barcelona, ciutat i capital de la meva Catalunya; la definitiva capacitació pera la sospirada autonomia...

Vet-aquí, ciutadans, que teniu en mi al davant vostre un home, un germá, que ha consagrat l'esser, am tota la seva amplitut, am tota la seva força, a l'obra del barcelonisme, entés com a expressió d'un refinament ó grau superior de catalanisme per una banda, i per l'altra com a prova palpable i vivent de superioritat ó europeïtat dins Espanya.—Doncs bé, Barcelona, el teu enamorat ha de dir-ho: m'has fet quedar malament! Has estat inferior a tu mateix!

En aquestes columnes benaimades, vaig modular un *Jo acuso* aleshores de la triple condemnació... Aquella veu no va ésser escoltada... Passá'l temps. L'hora trágica de convertir en fet, en fet horrible, el gest purament legal dels homes, s'acostá. Llabor jo vaig intentar, com un rescat pera la meva Barcelona, una exposició al rei firmada pera la ciutat en pes, pera la ciutat en les seves veres delegacions espirituals, homes de publicitat i lo que se'n diu prestigi, homes de dreta i esquerra, homes blanchs i homes negres, fonent els colors com en l'arcada d'un iris, simbólica d'alianças... I els meus amics de Barcelona'm varen trametre la fatal nova: ilusió; Barcelona rebutjava l'oferta del *bell gest*... El publicista *torre d'ivori*, estava gelós de no tacar-se la toga (la pobra toga inexistent i pedantesca!) am la sutzura de no sé quines clavegueres, i callá, callá... Un burgés, desde'l taulell del despaig, va fer-me arribar l'afalagadora nova de que, per virtut de la condemna, fonamentada ó no (que ell no s'hi embolicava), els negocis marxaven molt millor... El periodista va tómer per l'èxit del periódic, i callá, callá... L'eclésiastic (desde lo més alt a lo més humil) oblidá una volta més la seva missió originaria, i callá, callá... Jo no sé quines veus parlarien en el fons dels cors, però os juro que jo no voldria pera les meves nits l'obsessió que m'hauria atormentat si no hagués feta sentir la veu meva... I fins la joventut catalana, la joventut radical i futuritzant, ajuntada en el cenacle d'un Congrés, deixá caure una espasa en la balança que oscilava al davant d'ella! No ho oblidaré mai!

Per moments, os confesso que la meva mà dibuixava en l'aire, contra una munició invisible, el signe d'un fuetgeig... I necessitava tot el meu innat opti-

misme pera dir-me aixugant una llàgrima: Nol Barcelona es quelcom més que aixó! Si no hi és, la farem, la crearem! Després de tot, una minoria selecta hi nia ja!—I dominant la veu secreta que'm parlava com a un profeta d'Israel, la promesa messiànica'm somreia una volta més!

Ja veieu: jo no'm planyo més que de Barcelona, no'm planyo de Madrid, ont un sol periódic ha acullit am bones paraules la veu meva. No me'n planyo, perquè precisament és Barcelona qui ha perdut l'ocasió de fer-se notar com a excepcional i super-espanyola...

Pera que un nou *jo acuso*? La meva veu acusadora d'avui será un *jo apelo!* Jo apelo, doncs, al temps pera que judiqui entre la ciutat muda i nosaltres, els poch que hem feta sentir una veu humana entre la desolació dels que ni han tingut l'energia d'una refutació pera'ls nostres raonaments. Jo apelo als dies, als anys, fins als segles, pera que parlin per mi. Els que ara diuen, amb horror un poc tartufesc, Montjuic, obliden que Montjuic fou una obra on col·laborá, passivament, tota una ciutat que *consentia*, que fins i tot *ordenava*. ¡I que sabeu vosaltres si no hi ha avui coses que amb el temps seran jutjades més durament encara que Montjuic?

Pera reprimir el mal, és precis revestir-se de bé. Cal cenyir-se com una investidura! Dret suprem de la bondat i la grandesa d'esperit. Pera ésser plenament digne de compassió i llástima a l'hora de les vils agressions, cal presentar les vestimentes netes de tota màcula a la llum de les vies.

El *delendí sunt* és, en el present cas, un chor on canten els alts i els baixos, els dels cims i els de les fondaries. Al govern de Madrid, just és dir-ho, pertany la primera responsabilitat d'aquesta duresa que judicaran els temps; li pertany, ja que d'ell va partir la primera paraula menaçadora envers la jurisdicció popular del Jurat. I al govern de Madrid incumbeix encara la darrera responsabilitat, com a tancant aquest cicle de responsabilitats, ja que ell, pietós a mitges, am compta-gotes, refusá exercir aquella alta obra de correcció i esmena reservada a les altituds polítiques, per la qual el consell de l'indult, donat al rei, hauria estat una lliçó a la ciutat silenciosa i despietada... Ah, quan s'es al cap de dalt d'un governament, aqueixes ocasions són les que proven, millor que res, que se'n és digne!

Feminitat deliciosa de casa nostra, ¿quina ha estat la paraula del teu ministeri d'amor en aquets dies?—Ha estat aquesta,—me respon vinguent a mi am la falda plena de les flors d'Ofelia;—ha estat: no volem que la mare i els fills sien executats en el mateix patibul, perquè aixó seria horrible! Que sien executats, pietosament, a cadafalcs distints, com Déu mana!—Oh feminitat, dolçura nostra! El govern t'ha vençuda en pietat...

En el passeig públich, la matinata trágica, la turba aplaudi la sentència esgarriosa... Però més dolorós que aquesta aclamació és l'espectacle d'una ciutat glacial, en l'obstinació crudel de turbes i seleccions, que no volen decretar, imperial i gloriósament, el triomf de la vida.

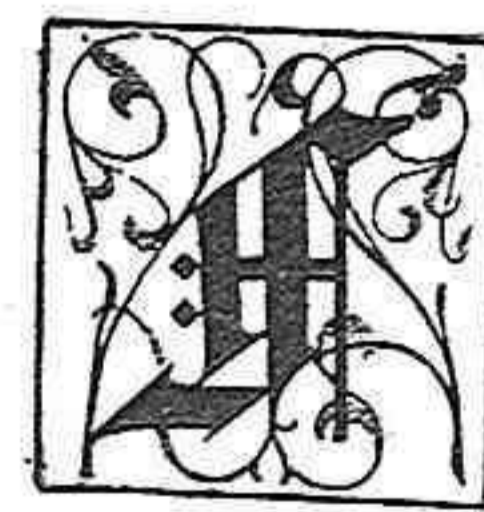
I tu, veí desconegut, que demanaries la meva testa, que protestaves dels meus articles en el recó de la teva casa, a l'ombra del teu *bon passar* guanyat a cops de feina, del teu passar compromés avui per l'insidia d'uns enemics als quals, com dius tu, cal donar un terrible exemple. ¿Qué sabs tu de les sensacions inefables de la plena bondat, bàlsem que ungeix el front d'una frescor puríssima i ens fa passar pels carrers am l'immunitat d'una ànima sostreta a tota obra cega de rencor i d'ira?

La mort jurídica ha passat per sobre aquets casals remorosos. Sents? No res... Es una vida que fugi, per l'obra de tots els ciutadans. Avui els periódics, a l'hora del sopar, portaran els darrers detalls. Tu'ls llegiras entre la sopa i l'escarola, i el teu veí't dirá que no s'hauria de permetre als diaris aqueixa esglaiosa informació, que altera'l bon pair... L'aves-truc posa, una volta més, el cap dins la sorra, pera no veure. No és mal que'l mal se faci, sinó que's diga que's fa. No és així, company? I bevem un got més, com dius tu, ara que l'exemple és fet, ara que tot restará tranquil...

Gran amargor desborda en mi. Els meus llavis ressecs tenen sed d'una aigua de purificació. Una veu me crida l'avergonyiment de la meva condició d'humà, humà com aquells humans. I el meu amor, engelosit avui, el meu amor a la ciutat d'ensomni, necessita'l desagravi d'una nova i forta generació d'homes pera que, a l'aixecar-m'hi en la tribuna de la gran plaça, pugui oferir-li encara'l foc viu del meu ésser...

GABRIEL ALOMAR

DIVAGANT

AN una gren ofensa al poble els que 'l aixuixan pera que 's llensi rabios sobre quins 'l explotan ó el befan; suposan que no més té instint, pero no inteligència; el creuhen incapés de obrar ab serena energia, y l'excitan a una rabiosa venjança; duptan de que pugui rahonar y sols li reconeixen una nerviositat fàcilment irritable.

Els que volen al poble sugestionable son enemichs de la seva cultura; el desitjan inculc perque sigui tan sols un instrument de fàcil maneig quan convingui a las sevas concupiscencias manejarlo. No volen sapigüer que la forsa no consisteix en portar dos segons vint arrobas a l'espatlla sino en sostenir mitja hora vint kilos a cada mà ab els brassos en creu. La tortuga, arribá al cim de la montanya quan el caball queya reventat a mitja costa.

Els aixalabrats, els tabals, els incapassos de tenir y sostenir una convicció, titillan d'adormideras als serens, als conscients, als perseverants; pero mentres la feyna dels primers es negativa, la dels segons es práctica y va transformant poch a poch la manera d'esser de la societat.

Pera transformar, pera revolucionar es precisa acció ferma y aquesta acció sols li es possible a un

cos robust guiat per una forta intel·ligència i sostingut per una enèrgica voluntat. Y un poble fort capàs de portar a cap una revolució sanejadora i pràctica tan sols podrà lograr-se ab la recepta de 'n Costa: *Rebost y escola*. A l'ignorància y a la misèria atribuïx també l'Azorin l'embrutiment que ha notat en sos viatges per diverses comarcas espanyolas; la falta de pa per donar als fills posa fel al cor dels pares y la falta d'instrucció els malaconsella l'ensenyament a un camí ahont en lloch de trobarhi el remey se topan ab els mausers de la Guardia Civil.

Els inconscients, els abúlichs, els tontos quan una desgracia els fereix, se desesperan y 's llensan de cap contra la paret; els forts, els intel·ligents miran ab serenitat la situació y si no poden evitar la desgracia, l'atenuan. Els pobles ignorants que son víctimes d'una immoral explotació, ó la sufrenxen mansament ó es revoltan ab mohiments epilèptichs pera caure al dia següent més aplanats; els pobles pràctichs organisan societats de resistència pera guanyar més; organisan cooperatives pera gastar menos; infuixen en la vida pública pera donarse llibertats; fundan escoles pera robustir sa intel·ligència; conseguixen més horas de descans pera conservar el vigor físich; es fá fort y conscient pera avensar sense sotrachs y anar resoltament á la seva deslliuració definitiva.

Fa pena veure el concepte que tenen del poble els que volen llensarlo á bestials escomesas. No 'l creuen capàs més que de resignarse ó protestar. Nosaltres no 'l volèm ni resignat ni venjatíu; el desitjém sino lluytador.

Y pera que en la lluyta conseguixi una definitiva victòria, el volèm robust del cos y de la intel·ligència. *Rebost y escola*; som partidaris del lema del gran Costa.

JEPH DE JESPU

¿PISTA Ó QUÉ?

Vuyt días fa avuy que 'ls detinguts Carlos Blanch y Vicens Cuyás covan á la preso; vuyt días, y encare no hi ha hagut manera de posar en clar si las sospitas que 'ls han portat á aquell lloch tenen fonament real y serio.

De qué se 'ls acusa? D'estar complicats en l'assumpto de la bomba que avuy fa dos dissaptes va esclatar en un vaporet *golondrina* del nostre port.

D'ahont han nascut aquestas sospitas? De la circumstancia de ser el Blanch cosí germá de 'n Rull, ab qui durant el temps que aquést va estar pres celebrá repetidas entrevistas, y de l'amistat que 'l lligava ab el Cuyás, vell manya de confosa historia y germá d'un individu qual nom figurá anys enera en un procés de molta resonancia.

Sobre aquesta base—ben débil, com se pot veure,—descansa tot el castell edificat aquestes días y calificat per certa premsa de «descubrimient dels autors de la bomba del port.»

Y com nosaltres, poch amichs de construir sobre suposicions y conjeturas y escamats ab tant *hombre misterioso* y tanta torradora subversiva, no hem de seguir en la seva campanya impresionista als aludits periódichs, sòls pera enterar als nostres lectors de lo que 's diu y 's murmura trassém aquestas líneas de senzilla informació.

Després de lo qual y en espera dels aconteixements, ens quedem tranquilament observant y fem punt en la «historia de la última bomba.»

Las escuelas dominicales en l' «Agro» romá

UNA CAMPANYA CONTRA L'ANALFABETISME

Es digna d'estudi, d'imitació y d'aplauso la iniciativa de la campanya contra l'analfabetisme de s camps italians empresa per la «Secció Romana de l'Unió Femenil Nacional» que ha instituhit las escoles de días festius en l'Agro romá.

L'Agro romá, la gran «planuria selvatge» que circunda Roma, ha sigut el primer camp d'operacions d'un grupat de professors actius y intel·ligents empenyats en arrencar de sa ignorancia á las pobres víctimas del latifundi y de l'iglesia.

Grupo de noys del camp en l' «Agro», romá.

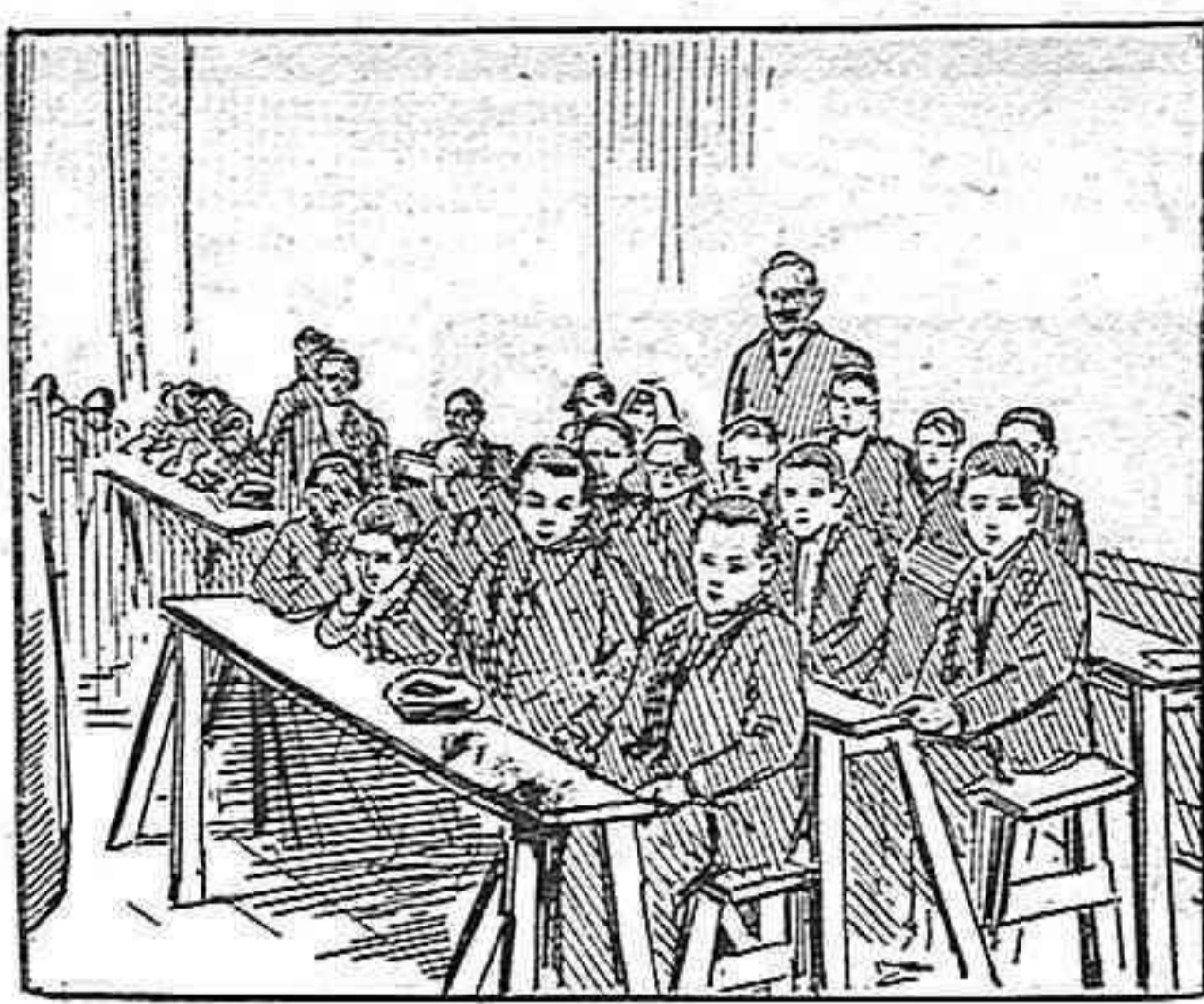
A las fértils valls del Tíber y del Aniène, y á las mortíferas planurias del paludisme hi afuixen cada any caravanas de obrers del camp conduhits á tall d'esclaus, vinguts del cim del Abbruzzo y del Lazio y arrencats de las planas de Campania.

Els empeny la fam, no pas la febre de guanyar diners, á plantar sas cabanyas molt semblants á establas pels voltants de la Roma dels artistas, de la Roma dels recorts historichs.

La planuria romana 's pobla ab aquestes despreciats «guitti» que fecondan la terra dels grans propietaris pel portentós jornal de 17, 20 y 22 soldi, vora de una pesseta diària. Verdader esclavatje el seu que ni la mort romp, ja que 'ls fills pagan ab la seva persona el deute contret pels pares ab contractarse ab els cassadors d'homes al servey del amo de las terras.

La major part d'ells s'albergan damunt del ma-

teix creu regantlo ab sa suhor, en cabanyas construhidas ab palla y canya, barrejats ab las bestias, en una promiscuitat y bruticia repugnants, alimen-

Escola de Pantano.

tats—¡oh, ironía de las paraulas!—ab una pasta de farina de blat de moro bullida ab aygua y sal, ben pocas vegadas amanida ab un raig d'oli. Felissos se senten si en alguna ocasió poden atiparse de «acqua cotta» que vé á ser una bullida d'herbas del camp (cards, xicoyra, etc.) Aquest aliment, el deute contret ab el capatás, la desconfiansa en l' «home blanc», alguna grollera pràctica religiosa, las febres, un pam de terra allá hont els sorprén la mort; heus aquí tots els elements de sa existencia y per consegüent de sos pensaments y de son llenguatge.

Pensa ha estat la tasca d'aquests professors italians y del Comitè que 's apoya pera implantar sas escoles dominicals en mitj de aquestas caravanas d'esclaus escamats y advertits pel capellá rural y pel capatás del senyor de las terras. Pero, al fi, van

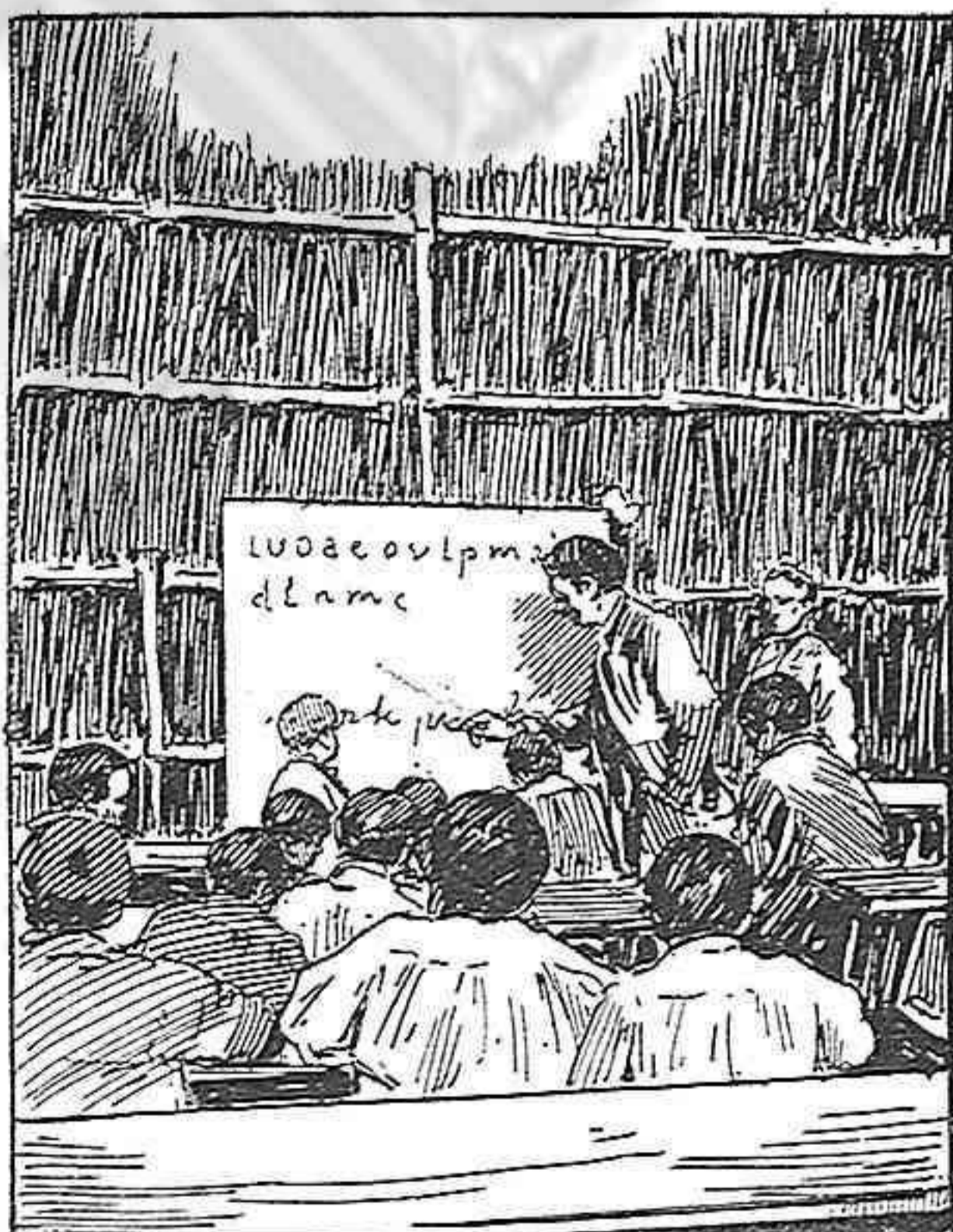
Cabanya-escola de Carchitti.

sortintse ab la seva. No 'ls ha atemorizat el tenir que aixecar las escoles en cabanyas ab ayre lliure, com las de Carchitti y Colle di fuori en mitj del campament d'aquests pobres nómdas de l'agricultura,

L' hora de classe en la cabanya-escola.

ó instalharlas en graners á falta de llochs millors. No 'ls ha espantat l'haver de caminar, cada diumenge, 18 ó 20 kilometres d'anada y altres tants de tornada en bicicleta ó á peu, abandonant la placidesa de las sevas llars pera traslladarse á masias rónegas y destartalladas. Unas deu escoles tenen ja instalhadas

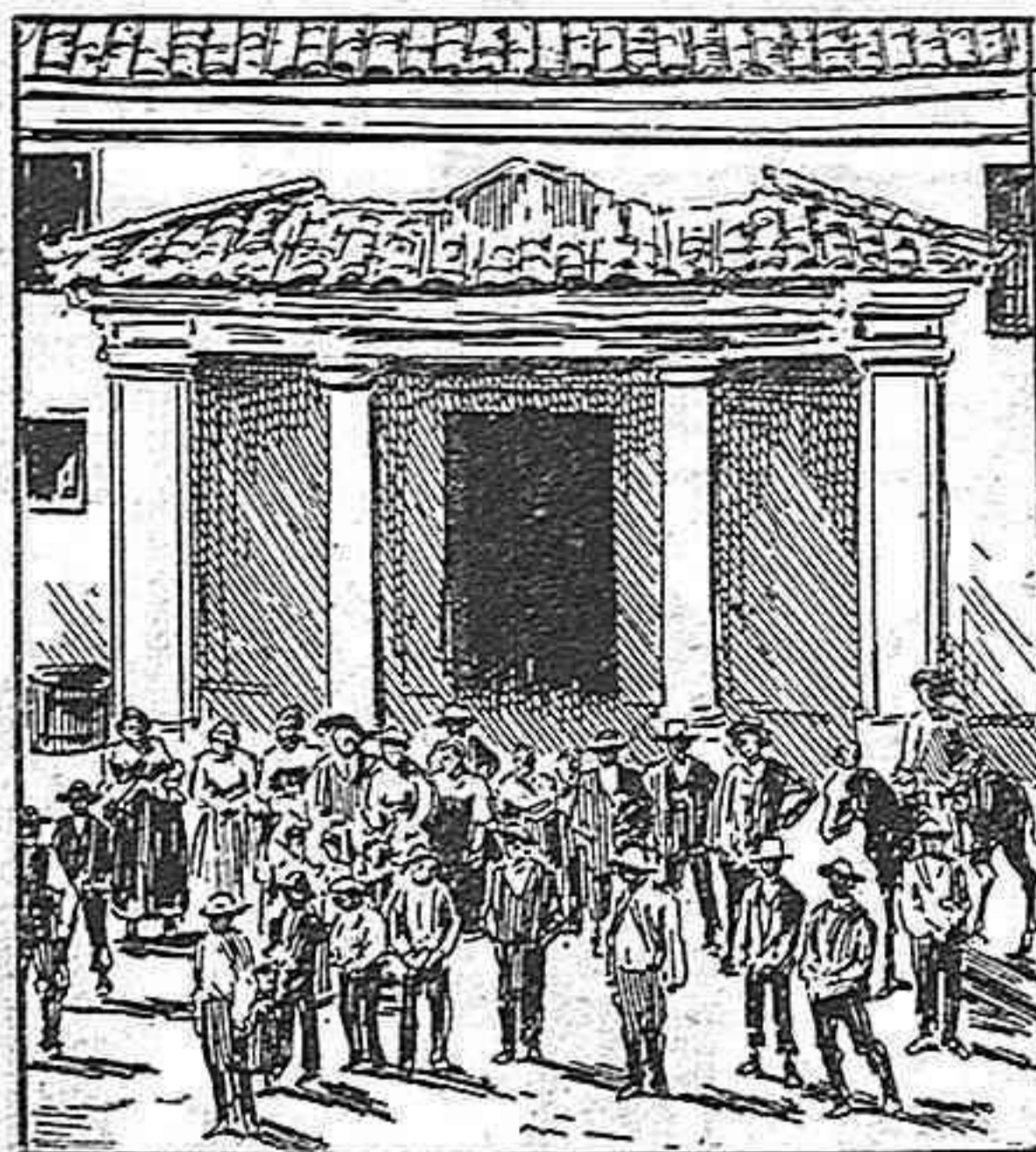

Cabanya-escola de Colle di fuori.

que son altres tants triomfs. Escoles gratis pera noys y noyas, y fins pera personas grans, quín gasto 's sufraga ab donatius d'entusiastas particulars y ab alguna subvenció del Municipi de Roma.

El llegidor preguntará: ¿pero es que no hi ha escoles municipals en els poblets que forman l'Agro romá? Sí, que n'hi han, y alguna ha prestat el seu local, y fins una iglesieta, la de Procojo Nuovo, ha cedit un recó de la seva nau; pero es que aquestas agricultors esclaus acapan en sa majoria lluny de poblat y s'ha d'anar á cercarlos en sas propias ca-

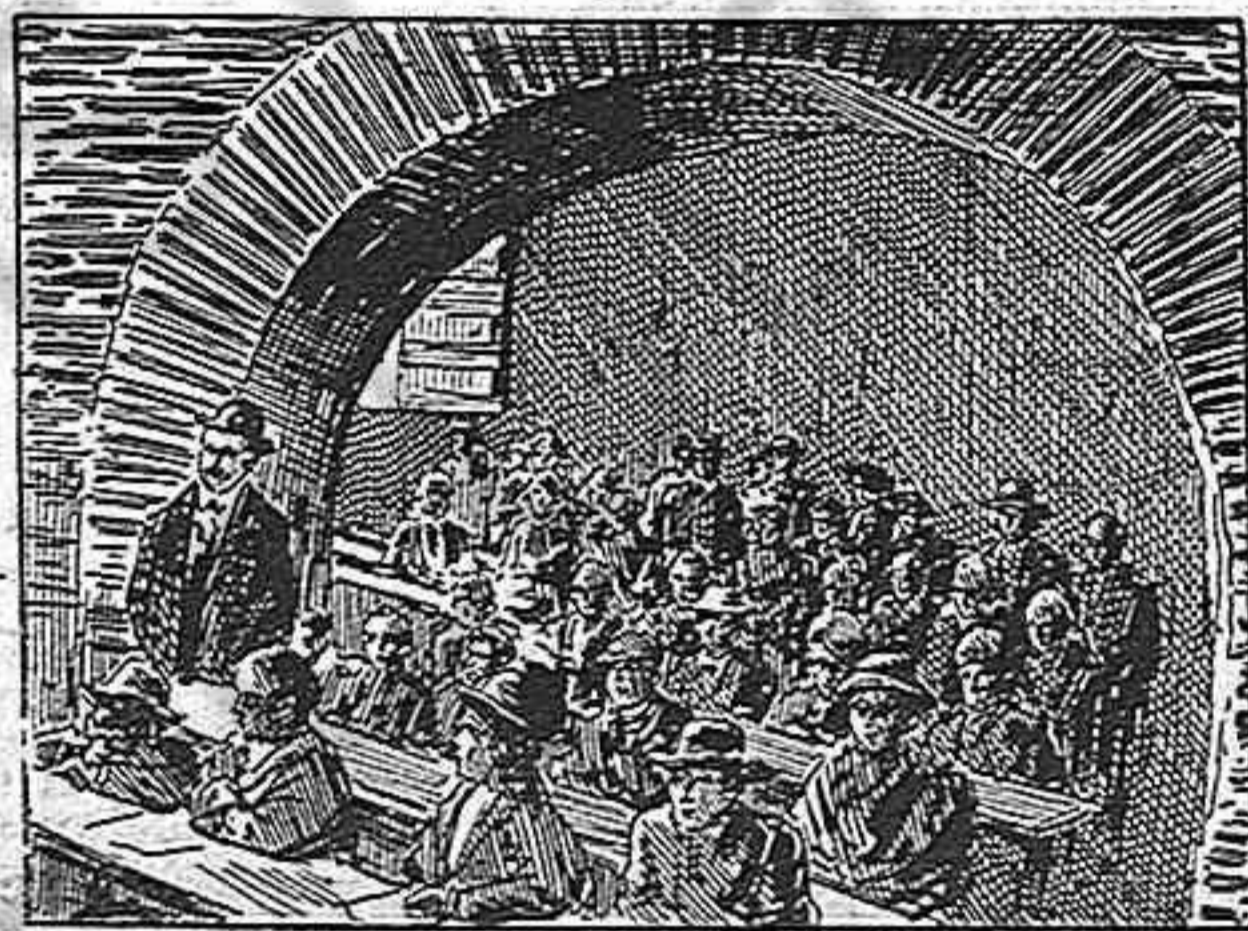
banyas; es que aquestes infelissos noys treballan ab els seus pares de sol á sol y no hi anirían á las escoles nocturnas en días de treball; es que s'ha de vencer la seva natural indolencia ficantlos, com qui diu, el llibre y la ploma pels ulls; es que el capellá

Iglesia que cedeix lloch á la escola de Pracojo Nuovo.

y el capatás no 's mouhen del seu costat vigilant sempre, pera que 'l remat humá no se 'ls escapi. El rector allarga tan com pot el seu sermó dominical pera retenir als fidels y, aixís, fastiguejar als professors, y el capatás, si aquestes se descuidan, aviat els tira la barraca-escola per terra.

Per aquestas dotes comprendrá el llegidor las dificultats ab que 's troba á cada pas aquesta plausible iniciativa; dificultats d'ordre económic, carencia de medis de transport del material escolar, hostilitat del ambient rural, falta de temps, ja que sòls funcionan aquestas escoles al estiu, prohibicions dels amos y senyors de las terras, etc. No serían capassos de arrostrarlas aquestes quatre ó siscentas mestres y mestras espanyolas que en remada han anat aquestes días á agenollarse als pens de la Pílarica y de la Verge de Lourdes. Se troban en el mateix nivell intelectual dels seus escolars.

Escola de Granaraccio (Corcolle).

Pero aixís y tot l'obra ha donat el seu fruyt. En dos anys de funcionar, las escoles han ensenyat de llegir, escriure, comptes, y nocions de cosas y fets que 'ls posan en contacte ab la civilització, á uns 340 alumnes d'abds sexes. Els professors esperan doblar el número en el próxim estiu de 1909 y confían ampliar el radi d'acció d'aquestas escoles dominicals en els anys successius.

Entre las cabanyas de Lunghezza.

Aquí van els noms d'aquests héroes:

COMITÈ DIRECTIU

Agna Celli. Sibila Aleramo. Angel Celli. Joan Cena.

PROFESSORS

Escola de Lunghezza.	—Wellela Bonnacorsi	40 alumnes
» Corcolle. Sec. I.—Gualterio Bini.		65 »
» Pantano. Sec. II.—Jacinto Bini.		40 »
» Colle di fuori. —Maxim Picchetti.		40 »
» Corcolle. —Luis Balducci.		50 »
» Procojo Nuovo.—Bruno Flamini.		70 »
» Casini.	—Emili Bassi.	40 »
» Due Case.	—Alfred Egidi.	30 »
» Capo-Bianco.	—Emili Mazzoli.	45 »

Servey d'inspecció y de direcció: Alexandre Marcucci.

Els professors espanyols que vulguin posarse en comunicació ab els iniciadors d'aquesta campanya contra l'analfabetisme, siga pera 'ls seus estudis particulars, siga per si troban útil imitarla aquí á Espanya, poden dirigirse: *Comitato per le scuole nell' Agro Romano, Palermo, 58, Roma.*

Desitjém á dit Comitè y als seus professors tota mena de prosperitat, augurantlosi un complert éxit pera l'avenir.

J. PRAT

Tot el progrés de la civilització ha consistit, nó en suprimir els pobres, sino en permetre als ríchs el lliure descens á la misèria y als pobres el lliure accés á la riquesa.—J. Cimbali.

EGUEIX cada día ab més entussiasme la campanya empresa pels elements agrícolas contra la pertorbadora lley d'alcoholis dictada pel funest Osma.

Després dels actes celebrats á Manresa, á Martorell y á Vilafranca, avuy tocará el torn á Terrassa ab un meeting que presidirá el diputat Sr. Hurtado, y demá á Reus, ahont se posará terme á aquesta manifestació rahnada y enèrgica de la voluntat catalana.

Segons els nostres informes, el meeting de Reus, al qual hi concorrerán bastants diputats solidaris, será un acte d'excel·lencia d'importancia, capàs de fer adreçar las orellas al Govern.

Els temps son de lluyta y las victorias no s'obtenen ab els brassos creuhats. Agricultors, ¡á defensarse!

¡Pues no ha armat poca saragata aquest dítxós Tressols ab la seva dimissió de jefe de policia!

Lo més graciós de tot es que, á jutjar per las senyas, ni la dimissió es tal dimissió, ni ell mateix s'entén, ni ab las sevas maniobras conseguix altra cosa que posarse més en ridícol de lo que casi sempre ha estat.

¡Vol dimitir de debò?

Donchs, dimiteix, y aquí s'ha acabat la comedia. Lo que hi ha es que té tantas ganas ell de deixar el càrrech com nosaltres de ser bisbes.

L'home ha arribat á figurarse que dintre de la seva pell hi ha un Sherlock Holmes, y al veure que la gent no participa d'aquesta creencia, s' enfada y, de tant en tant:—¡Presento la dimissió!

¡Com si aquí no 'ns coneguessim fa días!...

El bloc de las esquerras va á debutar d'un moment al altre.

En Melquíades Alvarez ha anunciat que á primers de Setembre comensará la campanya en favor d'aquesta amalgama qu'ell, en Canalejas y en Moret están elaborant d'amagatots.

El primer acte de la farsa s'representará á Llanes.

Llanes... ¡Significará aixó que 'l bloc, per veure cóm se presenta la cosa, vol comensar prenent el pòls als llamats?

Dimars á la tarde fou conduhit á la darrera morada el cadavre del conegut propagandista republicá D. Frederich Brú.

El Sr. Brú, antich y consegüent correligionari que, representant el districte de Molina d'Aragó, havia format part de las Cortis Constituyents de 1873, residia á Barcelona feya ja bastants anys y contava en el partit ab moltas y merescudas simpatias.

¡Descansi en pau el valent soldat de la Democracia!

Sembla que, mogut per las excitacions de la premsa, el Governador de San Sebastián ha donat ordre de fer una neteja general de certas donas que allí s' dedican á endavinar la *planeta* de las personas.

¡Ay!... Lo qu' es sobre aquest punt, s'ha de confessar que 'l Governador d'aquí dorm el més plácid dels somnis.

Veritat es que tampoch la nostra premsa s' pren la molestia de procurar que 's desperti.

Tot lo més que alguns diaris d'aquí fan, respecte á aquestas apreciables embaucadoras, es publicalshi els anuncis.

Y cobrarlos.

En todas partes cuecen habas...

La filla del president de la República francesa s'acaba de casar.

Y s'ha casat per la iglesia.

Y 'l seu pare, el radical senyor Fallières, ha assistit al acte.

¡Qué hi farém!

Fransa, es veritat, s'ha emancipat de la influencia religiosa, pero se n'ha emancipat no més davant de la lley.

Per emanciparse'n davant de la conciencia ¡no n'ha de fer poch encare de camí!

Segons diuhen alguns diaris locals, el Papa ha rebut d'almoynas, durant l'actual any, la friolera de 3.500.000 liras.

Ara sí que s' podrà cambiar sovint la palla del jas. Perque ab 3.500.000 liras n'hi ha pera comprarne moltas carretadas. Y fins pera omplirne 'l morralet als que encare creuhen que 'l pobre presoner del Vaticá dorm á la palla.

Algun del regidors rradicals lerrouxayres y de ponent, per més senyas, té la frescura de no assistir may á las sessions ni á las comissions del Ajuntament, pero, en cambi, no falta á cap dels *piscobalis* que dona la Corporació ab motiu de l'arribada d'esquadras ó d'altres compromisos de cortesia.

Sempre es un gust que 'ls rradicals de la *Gaceta xina* tinguin regidors d'adorno que s' dediquin á discutir els *menús* en lloch dels dictámens que interressan á la ciutat per la que varen ser elegits.

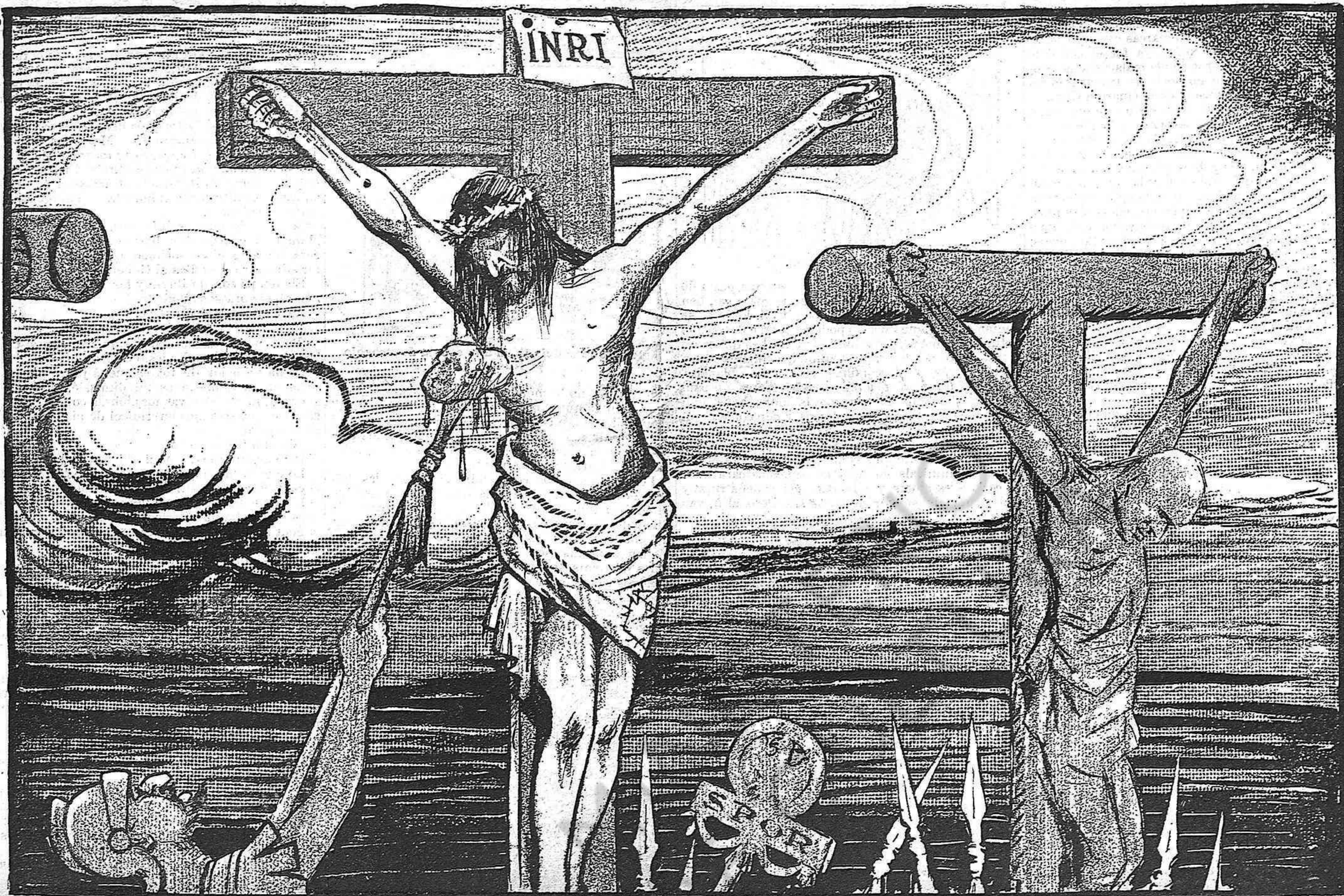
Quan hagin acabat la seva tasca *bucólica*, podrán donar compte als seus electors d'ahont se menja millor y més barato, que per certs regidors rradicals será sempre al Ajuntament de Barcelona, y també com s'ha d'anar á la rrvolució.

L'exemple d'aquests regidors d'adorno donará lloch á que hi hagi molts rradicals rrvolucionaris que farán mans y mànigas pera entrar al Ajuntament ab las dents ben esmoladas.

Per sort Barcelona ja coneix els polítichs rrvolucionaris qual programa en el fondo y hasta en la forma, si es que tenen formas, no es més que culinari.

Quan vingui la lluyta electoral s'ha de parlar, primer que de política, de decencia.

L' amo

Després de 33 anys de treballar pel bé de la Humanitat.

CARTAS DE FORA

ARENYS DE MUNT, 17 d' agost

Un gran xafech d' aygua, com ben pocas vegadas s' hagi vist, caygué sobre aquest terme la tarde del passat dissapte. Tant furienta y caudalosa baixá la riuhada al poch rato, que no tardá en inundar per complet hortas y vinyas, emportantse 'l preubat tresor dels infelissos pagesos que trigaran molt temps en posarse a tó de la soferta tarrabastada. Algunas casas de Arenys de Munt habitadas per gent pobre han sigut victimas de la inundació al punt de arruinar per complet á las familias damnificadas. L' embat de las ayguas arrencá arbres, ensorrá sostres, enderrocá parets y, lo qu' es més sensible, causá la mort de un desgraciat obrer. El fet s' explica de la següent manera: Una de las parets que cercan la torre-castell del acaudalat senyor Gelpí dona á la riera. Al comensar á baixar la rierada, el jove Joseph Sauri Sirera, *chauffeur* de la casa, va corre á tancar la porta sense preveure el perill que l' amenassava. El pobre servidor, víctima del seu bon zel en interés del amo, va veures de sobte envoltat per la corrent que furiosa l' enrotllá y se l' endugué riera avall. La trágica mort d' aquest desventurat obrer, qu' era apreciat en tota la comarca, ha sigut sincerament sentida per tothom. Es d' esperar que 'l flamant senyor Borrás de Gelpí exteriorisará els seus bons sentiments ab el degut socors á la desconsolada viuda del malaguanyat Joseph Sauri y Sirera. Com també esperém que 'l Ajuntament procurará auxiliar degudament á las familias que han sofert danys materials á causa del ayguat, contribuhint quan menys á las obras de reparació dels edificis perjudicats. Aixó son cosas de justicia, y la Justicia, quan es de la bona, no 's nega may per ningú... y menos pels *negats*.

MONISTROL DE MONTSERRAT, 10 d' agost

Ab vuyt días de tenir aquesta vila convertida en *Colonia Escolar*, hem presenciada una mena de manera de cosas. Els pares dels nens que la componen deuen créuer que 'ls seus fills aprofitan la seva estada fent excursións per entre las frescas espesuras de la nostra hermosa montanya, y que, quan tornin á las sevas llars, tindrán sino coneixements sólits, al menos algunas nocions de botánica, física y demás ciencias naturals. Molt lluny d' aixó. Nosaltres qu' hem tingut interés en experimentar els seus actes, podém afirmar que lo que portarán á casa seva será la cloaca farcida de preocupacions y rutinas. O, sino, vegis lo que tenen á l' ordre del día: Un ball extrany que *D. Clodoaldo* s' ha obsessionat en ferlos apéndre, el rosari, el credo, el *parenostre*, etc., etc. Marxarán sense coneixe una planta aromática ó medicinal y sense haver recullit cap fósil. Estém segurs que més de quatre regidors de Barcelona que van posar tot lo seu empenyo en organisar las *Colonias Escolares* no n' hi haueran tingut tant, per haver de pérder el temps tan malament, poguentne tréuer tan práctichs y útils resultats. ¡Uy, si es que tots els mestres resultan tan sopas com els que han vingut aquí!

Don Clodoaldo y Sr. Panxut: Si l' any que vé tornan á

venir per aquí, vinguin provehits d' un hábit de jesuít cada hñ, perque 'ns sembla que *mossega Arenyada*, al veure la seva religiositat, els ocupará en el convent per *in secula seculorum*. Amén.

SALIENT, 18 d' agost

Intolerable es lo que ve passant desde fa molt temps en las fábricas de *Cal Negre*, *Xiberia* y *Fábrica vella*, quins treballadors cobran uns salaris tan ridículs que al nomenarlos fa vergonya y encen en el proletaris la mes justa indignació.

Será que 's creuhen els duenyos de ditas fábricas que els seus obrers han de viure del *aire del cel*. Y encare, pera *colmo* de barbaritat, especialment de la fábrica de *Cal Negre*, el treballadors se guardan bé de explicar la miseria ab qu' els pagan cada dissapte. Pero es precis que se sápigá y la opinió pública pugui formar concepte dels que venen explotant á la desvalguda classe proletaria ab tan poca conciencia.

Quan hi ha crisis s' excusan ab la crisis; are, l' excusa sols poden trobarla en l' afany d' enriqueirse, formant el seu tresor de las miserias minvadas als pobres obrers. ¡Bonica paradoxa! els que tal cosa fan son els que ab més ostentació volen demostrar els seus *sentiments religiosos*.

CANET DE MAR, 18 d' agost

Ab motiu del tremendo ayguat del dissapte, las rieras de Gabarra y de Buscaróns van desbordarse furiosas, produhint danys immensos. Els vells recordavan que molt pocas vegadas havian vist riuhadass semblants. En la de Buscaróns l' aygua va enderrocar una gran extensió de paret á prop de ca'n *Gallina*; arrencá portas d' algunas casas y el llot y el sorrám ompliren en molts punts pisos y botigas. Inútil dir que en els horts el desastre ha sigut complet: las plantacions han quedat cobertes de arena y fanch, y moltas d' ellas foren arrebassadas per la corrent, fent impossibles las cullitas d' enguany.

La població de Canet va quedar durant la nit completament á las foscas. L' endemá varen organisar brigadas qu' eran cridadas de tot arreu pera anar á auxiliar als damnificats.

Se conta que, en total, las pérduas pujarán á la ratlla de 30 mil duros.

S' han obert suscripcions pera socórrer á las familias més perjudicadas per l' ayguat, que, com suceheix casi sempre, resultan ser las més pobres de la encontrada.

¡Ara, ara!...

¡De setze, de setze,
de setze el vil...
El bloch de las esquerras
está á punt de sorti.

La incubació ha sigut llarga,
pero al últim s' ha acabat.
¡Quina cosa més graciosa
diu que han fet aquests brivalls!

Caballers, hi ha que animarlos ab viscas, ab crits, ab cants...
Ja que han fet feyna, que vejín que no han treballat en vá.

¡De setze, de setze,
de setze el vil...
El bloch de las esquerras
está á punt de sorti.

En la pasta de la coca ¡qué de cosas hi han entrat!
Farina reformadora,
llimona anticlerical,
canyella lliurecambista
un pessich de llibertat,
dugas gotas de *Gloriosa*
y un terrós de sucre láych.

¡De setze, de setze,
de setze el vil...
El bloch de las esquerras
está á punt de sorti.

L' Alvarez hi ha dut la labia,
en Romanones el nas,
en Moret la lleugeressa,
en Canalejas... el plat.
Ab elements tan selectes
y á més tan ben combinats,
¡calculeu si ha de sé espléndit
el pastel que á darnos van!

¡De setze, de setze,
de setze el vil...
El bloch de las esquerras
está á punt de sorti.

Ha de donar gust sentirlos,
dalt d' un tablado adornat,
fer l' elogi del programa
qu' en secret van embastant.
¡La bandera de *Alcolea*!...
¡Moldes nuevos!... ¡Libertad!...
¡La integridad de la patria!...
¡La orientación radical!...

¡De setze, de setze,
de setze el vil...
El bloch de las esquerras
está á punt de sorti.

¡El pressupost?... ¡Brava cosa!
¡El poder?... ¡El cas que 'n fan!
No es l' ambició lo que 'ls guía
y 'ls porta á llensarse al camp.
Si predicán, si declaman,
si de poble en poble van,

es tan sóls perque 'ns estiman
y 'ns volen regenerar.

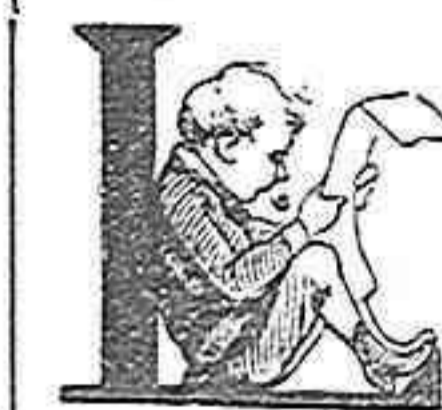
¡De setze, de setze,
de setze el vil...
El bloch de las esquerras
está á punt de sorti.

Gent amiga de la gresca,
espanyols curats d' espant,
el cap viu, y prepararse
á riure forsa y de franch.
El moment del gran xibarri
va acostantse pas á pas.
¡Sentíu quina saragata
á casa dels *liberals*!

¡De setze, de setze,
de setze el vil...
El bloch de las esquerras
está á punt de sorti.

C. GUMÁ

Ja no hi ha Infern

A noticia m' ha causat més estupor qu' si 'm petés una Orsini á ran dels talóns. Está clar que als piadosos lectors una nova de tal naturalesa no 'ls pot produhir la mateixa impressió que á nosaltres, els que per encárrech de cents bishes y per nament de mils rectors tenim ja 'l catre parat als immensos hostals de en Pere Botero. Empero, sempre ha estat un consol, com ho es pel condemnat á mort la conmutació de la pena. Figúrinse, donchs, la nostra satisfacció.

Y entrém á parlar del assumpto. La característica, lo que donava més respecte, lo que produhia més terror á las animetas portugues no eran pas ni el foc, ni 'ls dimonis del Infern. El foc no esgarrifava als vells y als fredolichs, que pensant en l' hivern preveyan una temporadeta felissa; d' altra part al Purgatori també n' hi ha de foc, y tothom se 'n aconsona, per alló de que algún día ó altre se 'n surt y s' acaba l' estar malament. De cornuts ja 'n veyém tants pel món, que poca aprensió ha de causarnos el trobarne á las covas fumadas de sota terra. Lo pitjor era aquella torradura eterna, aquell *may més!* que esferehia á vellas y criaturas quan ab entonació espatarradora eixia de la boca d' algún missioner qu' enflat á la trona l' apunyegava com si volgués ferne estellas. Donchs bé, aqueix *may més!* ja s' ha acabat.

Que Pius X possehia aquellas maravellosas claus

jubileu de Pio X

El seu representant

Després de 50 anys de treballar en profit de la Iglesia.

qu'obrien les portes del cel ho sabíem desde temps inmemorial. Els papas se trasmeten del un al altre el manyoch de claus que desde la época de Sant Pere conservan en son poder com a vigilants de la entrada de la gloria. Lo que ignoravam, que tingúes las clans de ca'n Satanás, perque no consta que ningú n'hi haja fet entrega. En fi, no cal encaparrars'hi; éll sabrá d'hont las ha tretas. El fet cert y positiu es que l'infern s'obra y que d'allí n'poden surtir els seus habitants.

Prossegüim. A Roma s' treballa ab gran activitat pera la prompta canonisació de Joana d' Arch. Pius X té gran interés en que la célebre heroína francesa figurí aviat á la llista dels Sants. Y veus aquí com la donzella d' Orleans será venerada en els altars de las Iglesias católicas després d' haverse rostit al infern desde el día 30 de Maig del any 1431.

¿Que com ho sé qu' era al infern? ¿Que qui m' ho ha dit? M' ho ha dit el tribunal eclesiástich constituhit per bisbes católics, tots ells regoneguts y eminentes teòlechs, entre 'ls quals hi figurava 'l cardenal de Winchester. M' ho ha dit el bisbe de Beauvais, Monsenyor Pere Cauchon, que fou qui presentá l' alegato acusatori de Joana d' Arch. M' ho ha dit la catòlica Universitat de París, que ab tota la seva sabiduría s' adherí á las acusacions del anterior. M' ho ha dit eloqüentment la sentència del esmentat tribunal, declarant á Joana d' Arch heretjé, cismática, idólatra, sediciosa, disoluta, bruixa y invocadora de dimonis. M' ho ha dit ab la brutalitat dels fets l' acte de cremarla viva á la Plassa del Mercat Vell de Ruán, en la fetxa ut supra, com diuhén á la Curia. ¿Se necessita saber més?

Ja sé lo que podrán dirme: que aquell judici y aquella sentència no son válits. Donchs al meu entendre mentres el Papa no condemni á tota aquella gent, sempre me n' quedarà 'l dupte. Perque si condemnan als blasfemos que diuhén mal dels Sants y se n' van de dret á ca'n Llucifer els sacrílechs qu' escupen á las imatges ó las destrossan ab la major irreverencia, bé deuhén mereixe l' infern els que calumnian, profanan y matan als Sants de viu en viu.

Y una de dos: ó Joana d' Arch, tot y essent Santa, fou rostida injustament, en qual cas aquell tribunal eclesiástich hauria de ser execrat per l' Iglesia; ó 'ls bisbes obraren en justicia, y Joana d' Arch se sufregia desde 1431 á las calderas d' en Banyeta, d' hont la treu Pius X pera entafurarla á la Gloria.

Es possible que 'ls clericals surtin á la defensa del tribunal de Ruán, dihent:—Bueno, sí, els fets exposats son certs. Pero Joana d' Arch era Santa y 'l tribunal obrava de bona fé; lo que hi ha, es que vá equivocarse, com vá equivocarse l' Inquisició al empaperar á Santa Teresa, á Sant Joseph de Calasanz, á Sant Ignaci de Loyola, á Sant Joan de Deu, á Sant Francisco de Borja, al P. Isla, al P. Mariana, al P. Ripalda, á Frá Lluis de León, etc., etc., els

quals no arribaren á ser socarrats.—Y á n' aixó podém contestar que si s' equivocan els tribunals que desfan als Sants, cap garantía tenim de que no s' equivoquin els que 'ls fan. Y si replican que 'ls católics van ab més cuidado á canonisar que á matar, en nom de la Humanitat y fins de la Santedat mateixa podrém donarlos las més expressivas gracias.

Els papistas sempre tenen una surtida: sempre están á las maduras y may á las verdas. En el cas present son capassos de dir:—Qui vá condemnar á Joana d' Arch eran uns quants capellans, pero no era l' Iglesia.—Aquest argument es d' us frequentísim entre 'ls subdits de sagristia. Aixís, per exemple: Mossén A., comet una estafa; el Pare B., un infanticidi; el Reverent X., un envenenament; Sor Y., la hermana Z. y el bisbe N., una pila de disbarats y tropelias. Donchs l' Iglesia no ho comunica desde las tronas, ni ho menciona á las pastorals, ni n' parlan els periódichs de la crosta d' abaix. L' Iglesia de tot alló no n' vol saber res; si tant la punxan, diu que son cassos aislats, que ni 'l Pare tal, ni la Mare qual constituheixen l' Iglesia. No hi ha res que dir. Pero vé 'l cas contrari: el Pare D., inventa una máquina de valor; Frá H., troba un nou sistema de cultivar las pastanagas; Sor M., funda un Assil pera criaturas sense nas; el Bisbe O., arreplega quadros vells y estátuas escrostonadas y monta un Museo d' antigüetats. ¡Ah, allavoras! Alló dona gust de sentir. Ara ja no s' tracta de cassos aislats, no; desseguida surten ab la manganilla.—Mireu l' Iglesia com es amiga del progrés y del avens; mireu l' Iglesia com protegeix l' Agricultura; mireu l' Iglesia com ampara als desvalguts; mireu l' Iglesia com fomenta las Bellas Arts.—Fan com els jugadors de burro. ¿Que tinch bon joch? ¡Jugo! ¿Que no 'l tinch? ¡Passo!

Y no n' parlém més; que no cal pas barallarse per un Sant més ó menos, sobre tot quan no grava 'l pressupost. Que es lo que va contestar el vell de ca 'l Ferruca al administrador de Sant Isidro aixís que vá interrogarlo á veure per quant volia apuntarse en la suscripció mensual en obsequi al Patró dels pagesos.

—Mira noy—digué 'l Ferruca—diners pú no 't refihis ni d' una malla. Bon greu me sab. Pero com estimo á Sant Isidro casi com al pare, pórtame'l quan vulgass, que mentre siga á casa m' encarrego de mantenir-lo y 't juro que no li mancará 'l sosteniment, ni del meu tracte n' tindreu cap queixa.

KIKU KAMAMILLA

Las religions son forsas criminals inventadas per la ignorancia dels homes primitius, y explotadas avuy pels poderosos pera mantenir millor el treball dins la miseria.—A. Charpentier.

Memorias d' un «sevillano»

MONÓLECH

(Al mitj de la escena, el DURO, un jove afeitat, ab traje andalús: pantalons raüllats estrets, gech de pana curt y barret de torero, assegut á una cadira, está cantant mentres esgarrapa una guitarra guardada ab una gran llassada de colors nacionals espanyols ben virolats.)

Ay...ay... Aaaaay!... Gua...gua...gua...guaaa...ay!...
«Cuando salí de mi tierra
s' echó mi agüela á yorá:
Qué lástima e mi niño,
que me lo ban á enganyá!»...

(Fixantse en el públich.) Holal... ¿vostés per aquí?... Vaja, me n' alegro... y no m' ho creya, la veritat. M' havian dit que un servidor tenia tan pocas simpatías entre la gent d' aquest país!... Perque jo, mal m' está 'l dirho, soch sevillano... No sé si ho haurán conegut... ¿no?... A fé que la Gaceta va portar las senyas! ¿No se n' recordan? La meva filiació antropométrica, visurada y revisurada pel ministeri d' Hisenda, va insertarse en tots els diaris de la península... A primera vista, m' hi jugo un jo mateix que ningú ho endavina que sigui sevillano; y al primer trinch, encare menos. Pero, si baix els datos publicats pel govern, se dignan fixarshi ab atenció, ja veurán que 'l meu ayre de familia no se sembla á cap més ayre nacional: Observarán, per exemple, que 'l meu nas es una mica més arremangat, la orella més dilatada, l' ull més viu, la tos més seca... Ara vostés dirán: ¿sevillano y parla en catalá?... No ho extranyin. Es que desde molt jovenet que m' guanyo la vida fora de casa. Soch un foraster aclimatat... pero ¡ay! un foraster despreciat de tothom, el que, á la cuenta, no deviam lligar gayre, perque m' va deshauciar desseguida, femte de bó ab una senyora que si no era sevillana com jo, era tan fula com ell.

D' aquellas mans finas y perfumadas vareig passar á las d' una criada que m' va descanviar el mateix día á casa d' un cansalader... ¡la cansaladera s' hi va entretenir ab mí!... no ho vulguin sapiguer!... vinga mirarme fit á fit y amanyagarme ab aquells dits molsuts y substanciosos!... Se veu que vaig acabar per ferli pessa, donchs després de contemplarme 'ls davants y 'ls darrers un bon rato, va somriure y va tirarme al calaix... Al cap de vuyt dias, ja m' tenen á la safata del «Teatro Romea», una nit de benefici... Després vaig passar al portamonedas d' un senyor molt tímít... que á cada punt me treya, me mirava ab ulls misericordiosos y m' tornava á deixar estar

en el mateix departament... ¡Quina vida, y quín aborrimient, tants mesos presoner allí, en aquell emallat de plata ilegal pero de molta més lley que la méval!...—Se veu que aquest senyor no 't vol fer corre...—pensava. Més aviat ho hagués dit! Ja m' va fer corre, ja... El meu amo va pujar al tranvia, se va quedar á la plata-forma... y allí li varen afeytar la plata y la forma. De la butxaca del lladregot vareig saltar, no sé com, á la del rector del Pi, de la d' aquest á la d' un metje; de la del metje á la d' un mosso de fonda, de la del mosso de fonda á la d' un regidor, de la d' un regidor á la d' un periodista... y desde allavoras si n' he donat de toms y toms ¡y si n' he vist d' intimitats y de miserias! que m' he convensut, al últim, de que la gent es més sevillana que nosaltres...

Per lo que toca á mí, 'ls diré que ja tinch tot el pit fet malbé y tota l' esquena macada de tant ferme dringar damunt del mármol... Al menos tinguesin matalassos á sobre 'l taulell aquest diable de botiguers... Oh, y que n' hi han que no se n' accontentan del drinch... Si topém ab un intel·ligent d' aquests que comensan á rascar ab l' unglia... (rascantse l' esquena) aquí á la banda de la creu... ¡bona creu ens ha caygut á sobre!... Llavoras, no n' vulguin més de sanch-trahits y esgarrinxadas!...

¡Mardita zea mi etampa, y mi cromó, y mi acuñación!... Ay, varamé Dió!... que soguía ar pescueso m' hase fartal... que pena má jonda, verse aborresio, espresiao, mardesio e too er mundo; que naide me può ber y que en cuantiyo que me ben ya m' etán jaciendo la crú como ar diablo!...

Encare menos mal, que de tant en tant trobo alguna bona ánima que m' defensa. Quan sento que algú m' agafa decidit y exclama després de un amorós cop d' ull:—Es bó, home, es bó!... En tinguéssim un sach!—me venen unas ganas d' abarrassarlo!...

Y jo no m' puch queixar, eh... que no hi sigut víctima de la recullida... Vés si fóra aquí en 'questa hora!... Siga per deixadés, siga per descuyt involuntari del meu amo, el fet es que á mí no m' han repatriat com á n' els meus germans d' aleació impura. Oh, y que encare que volguessin, ara ja no hi son á temps... M' han deixat fóra de la circunvalació... Ja estich á salvo, jo!... Es com si hagués tret número alt...

No ho sé... No he prés may cap elixir de llarga vida, pero 'l cor me diu que seré un duro de durada. La veritat, á tothom li agrada conservar la propia personalitat, y m' sabria molt greu que un ministre capritxós m' echara á la joyana... vuy dir que m' portessin á la Seca pera fòndrem altre cop y rehabilitarme ab una lleigitimitat que no ambiciono. Ara qu' está de moda aixó del sentiment regional, que m' deixin ser sevillano per tota la vida, que no es cap deshonor el ser regionalista, ni quan se n' és en andalús!...

Com Macbeth

—Es curiós!... Y aquesta sanch me sembla que li tinch desde que vareig tocar la mà del emperador de Russia...

(De Le Cri de Paris)

El mundo da muchas giertas... y si Déu me deixa acabar els dias en un reconet de calaixera, entremitj de uns quants llansols de bogada, ó en un armari á prop de quatre bolgas de naftalina... ¡ay, Jesús, que muerte tan dursel!...

Pero... bah! ¡quí hi pensa en morir?... deixemnos de tristezas!... A las penas, vinga rascar las tripas del símbol, que per alguna cosa som espanyols!...

(Se posa á tocar la guitarra y canta.)

Y en la Torre del Oro,
Catedral de Sevilla...

JOAQUIM AYMAMI

ENTRE PROPIETARIS

Don Llibori Quatre-casas y don Daniel Puig-pelat van trobarse l'altre dia á las Atraccions del Parch.

Van dirigir-se una mútua demostració d'amistat llevants el barret de palla que 'ls dos el duyan igual, (d'aquests ab la cinta verda que valen vuyt ó nou rals) y, després de las paraulas de rutina en aquell cas, van escapsá una conversa sobre fets d'actualitat.

Van parlar del terrorisme dihent qu'era un mal estadant, al qui no pot desahuciársel ni ferli entregar la clau.

Van parlar, també, de cédulas, del impost als para-llamps, del cambi dels sevillanos, de la Reforma, del Banch, dels bonos amortisables, del tres capitalisat, y del domini directe que, sobre un dels circumstants, exercix certa senyora qu'está al carrer d'Aribau.

Com á suprem comentari, com á conclusió final de tota aquella animada conversa particular, van treurer la conseqüencia de que á Barcelona hi han elements (per ignominia revestits d'autoritat) que ab la excusa de milloras y de progressos morals, solapadament treballan per matar la propietat.

—Els estadants que cupleixen, no s'cansan de demanar. Ara las portas no ajustan; ara que l'aygüera 'ls cau; ara empapèrils la sala; ara estúquils l'excusat; ara reptíls la cuyna... en fi, es un no acabar may! Una exigencia contínual Don Daniel, vosté ja ho sab.

Y no parlém dels que fugen quedant á deure mitj any y s'emportan las aixetes y deixan vidres trencats... —No me'n parli, don Llibori! és un martiri constant! ¡Qué'n som, al món, d'infelissos els que tenim propietats! Rebém totas las espurnas:

las de dalt y las de baix! Y com si no fos encare nostre calvari prou llarch, de tant en tant vénen ordres com aquesta dels filats qu'hem de posá á las escalas al voltant dels llums de gas. ¡Vaya un'ordre! ¡Qué li sembla! —Un abús d'autoritat! —Un abús intolerable! que jo, per la meva part, li asseguro no ajupirmhi. —¿Qué vol fer? —Ja ho tinch pensat: Si á pesar de las protestas l'arcaldada va endavant, trech els llums de las escalas, faig tancar la clau de pas, y el que vulgui llum, que hi posi un got d'oli, com avans! D'aquesta manera, mato ab un tiro tres pardals: Me burlo de l'Arcaidía, no faig gasto de filats, y de retop, m'estalvio cada mes vintinou rals.

Aixís parlan don Llibori y el seu ilustre company, dos pacífics propietaris que ab la qüestió dels filats, ¡ja ho ha sentit, senyó Arcaide, cóm s'han anat enfilant!

PEP LLAUNÉ

¿UN PERILL?

DISPUTANT dias enera un periódich local ab un publicista d'un altre periódich sobre si Espanya necessitava ó no tenir una gran esquadra que la posés á cobert de qualsevol atentat contra la integritat del seu territori, sos tenia que Espanya estava lliure d'aquest perill, sense necessitat d'esquadras petites ni grans, mercés als gelos mutuos de las grans nacions que no permeten á una engrandirse sense consentiment de las altres, segons se demostra ara ab lo que li succeheix á Fransa al Africa.

Res tindriam que oposar á aquestas valuosas rahóns si no haguessin passat d'aquí y si 'l'periódich aludit no s'hagués ficat en res més; pero es el cas que 'l'perill el veyá subsistent en la possibilitat de altres dos extrems, y son aquestos: «El dia en que triunfara el clericalismo y éste restaurase los procedimientos inquisitoriales de otras épocas, ó sobreviniese la anarquía á consecuencia de locos radicalismos—fem observar al llegidor que pochos dias avans l'aludit periódich havia parlat d'aquests «locos radicalismos» á propòsit de la última vaga general de París—entonces peligraria la independencia de la patria.»

Deixant de banda la estulta creencia de que anarquía significa desordre y matansa, creencia en la que hi combrega la sabia Academia de la llengua, quan es precisament tot lo contrari, ó siga que 'ls fets demostren á diari que 'l'desordre económic, la confusió política y la matansa devenen de l'arquía, l'afirmació transcrita resulta una ganiveta de dos talls que pretenen ferir al adversari ha fet mal al mateix que la maneja.

En primer lloch, y tenint en compte que la hipòtesis del periódich pot ser un fet real, de que ha esclatat ja l'anarquía, com diriam á tall de gazeteller burgés, tindrem que á las classes burgesas no 'ls fa gayre honor la defensa que de sos interessos materials pretengué fer el seu orga.

No hi ha dubte que las nacions que podrien atacar la independencia d'Espanya no poden ser altres que las poderosas republicana Fransa, la democrática y protestant Inglaterra, la imperial y protestant Alemania, els federalissims Estats Units...

Ara hé: s' dona 'l cas de que 'l'periódich local constantment posa devant dels ulls dels seus llegidors espanyols, com exemple digne d'imitar, el progrés polític-económic d'aquestas nacions, ó siga: el progrés que en religió significa 'l protestantisme de la gent del Nort, que, diu, ha evitat el perill clerical; el progrés qu' en política significa la república unitaria francesa ó la federal nort-americana, y la superioritat económica d'aquestas nacions.

Però ara pregunto jo: si s' dongués el cas d'esclatar l'anarquía á Espanya y aquestas nacions la invadiessin, ¿quina mena de progrés moral seria 'l seu que no respectaria y s'aprofitaria—lo mateix que un bandoler sense escrúpols—de las tribulacions internes d'un país?

Tindriam:

Primer. Que la burgesia no es capassa de respectarse mútuament aquesta «sagrada propietat» que, demunt de tot, vol que li respectin els proletaris. Y aquí, una de dugas: ó s' predica ab l'exemple ó tenim també dret els anarquistes á no respectarla.

Segon. Si una república pot fer aquesta garrinada de bandoler, si 'l protestantisme pot sancionarla, ¿ab quina lògica se 'ns aconsella republicanisme y moralitat protestant, á n'els espanyols?

Tercer. Si s' preté que las classes burgesas son «classes directoras», respectables per lo cultas, imitables per lo morals, acatables per lo justas, etc., etc., ¿cóm ens ho havém de creure 'ls proletaris si algún dia d'aquestas las veyém entrar per aquí á sanch y á foch, com els barbres á Roma... ó 'ls civilisats á Marruecos? Tot el prestigi de la «direcció de la élite» s'evapora, no queda més que la brutalitat de la forsa material com á suprema directora del món burgés.

Per consegüent, y sempre dintre d'aquella hipòtesis del colega, quedaria demostrat: que no es sagrada la propietat, que una república vol lo mateix que una monarquia, que la moral protestant es igual que la catòlica, que la burgesia no té dret á la direcció social perquè encare es barbre, que la moral de aquestas nacions-exemple es una mentida y que bona part de la seva riqueza s' deu al bandidatge.

Y aném á un altre aspecte de la qüestió: L'ordre d'una nació no 'l posa en perill una senzilla vaga general, com la de París ara, ó de Barcelona y Bilbao anys endarrera. Se necessita quelcom més gros pera que perilli la independencia patria, quelcom per l'estil del «esclat de l'anarquía».

Suposemla esclatada pera no sortirnos de la hipòtesis del orga barceloní. Tindriam:

Primer. Que 'l proletariat hauria arribat á un grau tal de conciencia socialista anarquista y á un grau tal de poder material que posarian en perill els interessos de las classes burgesas.

Segon. Que la defensa d'aquests interessos estaria á mercé del proletariat.

¿Qui s' veuria més apurat, la burgesia ó 'l proletariat? La burgesia hauria de repartir els seus mobles y immobles entre la burgesia invasora que s'en-

carregaría de la direcció social, y 'l proletariat no faria sino cambiar d'amo económic y d'amo polític.

Cert es que podria donarse 'l cas d'una segona edició de lo ocorregut á Fransa quan la Revolució: que la noblesa y el clero—ara seria la burgesia—foren els primers en cridar als exercits estrangers pera que aixafessin als proletaris. Pero no volém suposarla tan antipatriótica y tan inhumana. No siguém maliciosos.

El colega barceloní no s'ha donat compte de que 'ls seus temors de classe burgesa podrien sugerir á la «hidra anarquista»—¡maldita pesadilla, que no deixas dormir als burgesos aixís que 't presentas en una vagueta un xich esquerpa!—el camí del seu triomf. Aquesta senyora Anarquía podria patrióticament argumentar d'aquesta manera, dirigintse á la burgesia:

«Ja veus que t'he alterat 'l ordre fins al punt de que no pots restablirlo y que 'l'extranger truca á las tevas portas. Sense l'auxili dels meus fills ets impotent pera barrarli el pas. No estás acostumada á ser carn de canó. Els teus mobles y immobles están amassats y corren seriós perill de passar á altres mans... ¿Vols impedirho? Encare hi ets á temps. Posemhi bona voluntat d'una y d'altra banda y restablím junts 'l alterat ordre. Es facilísim. Socialisém la terra, els instruments de treball y tota mena de riquesas. Prou rics y prou pobres. Prou amos y prou esclaus. Germans tots, treballant junts y consumint fraternalment. ¿Te convé 'l pacte de pau? Jo t'asseguro que 'ls meus fills, si t'avens á firmarho, no s' deixarán arrebasar aquestos béns comuns. Sabrán defensarlos á costa de las sevas vidas. Ja veus: altrás vegadas varen saber defensarlos y aixó que no 'ls perteneixian... L'extranger será impotent, quan ens vegi units, com impotents sigueren els exercits estrangers coaligats contra 'ls descamisats francesos que se sentían lliures y lluytavan per un ideal. No temis. Els meus fills tenen muscles d'acer y en poch estiman sa vida quan saben que asseguran el benestar y la llibertat de tots els nostres fills, els teus, els meus, ara germans tots...»

¿Seria capassa la burgesia d'usar aquest llenguatge? Nosaltres sí. Pero molt me temo que avans de abandonar el monopoli y el privilegi que per ella representa 'l actual sistema de producció capitalística, preferiria reeditar 'l actitut del clero y la noblesa de la Fransa del rey Lluís:

JOSEPH PRAT

DUROS SEVILLANOS

¡Alerta!...

Encare qu'á mí'm repugna l'ofici de confident, sós sigui per una volta, per poguer dir:—Jo pequé, vaig á posarme en contacte ab tota mena d'agents indicantlos una... pista que fa poch he descubert.

Donya Paca Sevillano, que habita al carrer de'l Rech, (no me'n recordo del número, pró, buscant, ja 'l trobareu), va contraure matrimoni fa un any y mitj, ó poch menys, ab un tal Venanci Duro, fill d'un antic sabater que, al portal d'una escaleta, té instalat l'establiment...

D'aquesta bona senyora se sab que ahir, á las deu, (jo ho sé per la llevadora), va donar á llum dos nens y el seu marit fent brometa, va dihent per tot arreu, qu'ell, burlantse de las ordres emanadas del Govern, ha fet DUROS SEVILLANOS més llegitims que 'ls de lley...

Tenint el cap de la troca, senyors guardias, no badeis, que avuy la ocasió s' presenta... encare que ab pochos cabells.

MANEL NOEL

SECCIO OBRERA

LA VAGA DELS CARRETERS

DUAS son las qüestions de capital interés que avuy per avuy mouhen febrosament á la classe jornalera de Barcelona: la primera, tenint en compte el carácter realment serio que va revestint y la situació difícil d'unas quantas dotzenas de familias que suposa, es la vaga de carreters; la segona, es el dret al descans dominical, en favor de quin treballan activament molts societats obreras.

D'aquesta darrera qüestió, aixís com també de la actitut incalificable que respecte d'ella ve observant nostra primera autoritat civil, vaig parlar en mon article d'ara fa duas senmanas, exposant ab tota franquesa, com sempre ho faig, mon criteri referent á un assumpto que tant reclama la atenció de tothom, y al que, no obstant, li regatejan obstinadament aixeixes autoritats que, per apatia, impotencia ó incapacitat, no capissan may el perill que poden entranyar en ellas las qüestions, fins que se 'l veuhen al damunt. A las horas, quan la desfeta no té remey, solucionan malament el conflicte per medi de la policia, sense reparar que hauria pogut arreglarse bé en son comens aplicant la justicia y fent respectar el dret.

Avuy ja no son solsament els fadrins forners els que demanan el descans diumengé; al mitin darrement celebrat per aquests, s'hi ha de sumar el que han portat á cap els mateixos forners en unió de varias societats obreras.

Com se veu, donchs, el batent de las onadas va creixent, els obrers no reculan ni un pas, perquè no deuen haver de ferho, en la seva actitut de recla-

mar lo que de dret els pertany. Y que vagin dormint aqueixas autoritats de per-riure, amatenas no més que per embutzar-se las mensualitats y donar gust á las classes privilegiadas. No s' amanseix pas la fiera inquietantia, nó. ¡Tal vegada no es tan lluny com sembla el moment de despéndres la llosa de la indignació proletaria, ja massa esgratinada, y potsen quan caygui esberli'l cap dels mateixos culpables d'un estat de coses tan ridículament anómals!

Lo mateix puch dir, y dech haver de dirho, ab motiu de la vaga de carreters que, en definitiva, haguera també sigut cosa facilissima evitar, obligant als amos á respectar aqueixa mateixa lley del descans dominical y no consentint al explotador y cínich Aixelá coaccions que castiga'l Códich. ¿Qui es aquest Aixelá, perque pugni burlarse impunement de la lley? ¿Tan bufona té la punta, aquest recader al engrós? Aquesta vaga, que preocupa justificadament á tots els que de prop ó de lluny s' interessan per las classes treballadoras, no es res més que una de las primeras y més graves manifestacions de aqueix conflicte al que avants me referia, y que, de seguir anant per aquest camí, aviat se farà inevitable. No solsament el gobernador, sino també l' arcaide, doblement obligat el Sr. Bastardas per la seva calitat de republica, está en el cas de fer que 's respecti la rahó que ampara al poble que treballa.

No soch d'aquells que, com els toros en la brega, se llensan sistemàticament ab el cap cot y á cegas contra 'ls que un día, y un altre día, y sempre están amargant la vida dels que tot ho crean en la terra; en més d'una ocasió he aconsellat, quan menos propalat, el criteri de que tot lo que siga irritat y enverinar las feridas que necessariamente han d' obrirse en la lluyta entre 'l capital y el treball, dificulta més establir la poca intel·ligencia que pot existir entre 'ls que explotan y 'ls que son explotats; pero, no obstant aquest método meu de templans, jutjo convenient afirmar que, en cassos com el present, en que no pot donarse actitud més correcta que la observada pels obrers carreters, ni major sensatés y cordura dintre de las funcions de la vaga, ni més justicia ó més indiscutible dret per reclamar lo que 'ls pertoca, crech, torno á dir, que acusar á viva veu, lo mateix al burgés provocador de la vaga, que á las autoritats que ab ell fan causa comú, al menos tácitamente, no sols es necessari, sino que no ferho indicaria abrigar un esperit de maldat y hipocresia. Unas y altres, autoritats y burgesos, els uns per acció directa y las otras moralment, tenen la culpa de la penosa situació que travessen las familias dels carreters en vaga y del estat d' excitació que 's nota entre l' element obrer de Barcelona...

Asseguran que l' ensoberbit Aixelá feu fer bona provisió de pitos pera tirotejarlos á la primera ocasió. No ho crech; mes si á pesar de tot la versió fos certa, seria també infame, sense deixar de ser una acció tonta, extremadament tonta. Convé no perdre de vista que l' Aixelá, lo mateix que tants altres, no deuen haver de fiarse massa de l' aparent tranquil·litat d' aqueixos vaguistas, ni menos suposar que estigan sols. Els mateixos que, ab generós companyerisme, els donan la senmanada pera que resistixin y aguantin ferm la vaga, demá 'ls donarán, si convé, la sanch del cos, com germans que son, y si aixó arribés á succehir, ¡pobre Aixelá, y pobres tots els seus cómplices d' explotació! Els pitos y revólvers no servirían més que per atronar l' espay entant la trágica cansó de la venjansa completa...

N. BAS Y SOCIAS

MOVIMENT OBRER.—Els días 5 al 10 d' octubre pròxim se celebrarà á Marsella el Congrés de la Confederació general del Treball. Haventse acordat que no 's posin á discussió més que quatre assumptos de capital interés, els escullits per referendació de las Societats obreras son els següents:

- * Antimilitarisme (68 organitzacions).
- * Disminució de las horas de treball (58).
- * Accidents en el treball y seguro d' ells per l' Estat (43).
- * Lock-out y medi d' afrontarlo (36).
- * A aquestas qüestions—que son las úniques que 's discutirán—segueixen en número de vots:
 - * Adaptació de la ensenyansa á las necessitats de la classe obrera (28 organitzacions).
 - * Sindicalisme dels funcionarios (22).
 - * Pensions obreras (18).
 - * Treball á má (18).
 - * La vaga general (15).
 - * Sabotage (1).

* Tots els tipógrafos de Dinamarca s' han declarat en vaga, y á consecuencia d' aixó no 's publican allí més periódichs que 'l socialista *Social-Demokraten* y altres purament obrers.

* Ha reaparescut *La Aurora Social*, orgue dels socialistas d' Asturias.

* La vaga de Draveil-Vigneux, causa dels darrers sangnants successos de Fransa, ha acabat havent obtingut els obrers augment de salari y algunas altres milloras.

* La Societat d' Oficis varis, de Mataró, ha sollicitat el seu ingrés á la Unió general de Treballadors.

* Un considerable grupo d' obrers cooperadors belgas ha efectuat nova visita á las cooperativas més importants d' Inglaterra, haventne tret saludables ensenyansas.

* La Societat de sastres, d' aquesta ciutat, ha iniciat la idea de constituir una Federació nacional del ofici y al efecte ha redactat un projecte d' Estatuts. Els de Granollers han conseguit la jornada de nou horas, y poch á poch aniran conquistant milloras els sastres organitzats de la provincia de Barcelona.

* Els días 30 y 31 del present mes se celebrarà á Rejo-Emilia el Congrés nacional de la Federació de joves socialistas d' Italia.

* Ha acabat la vaga parcial de marmolistas de Madrid mitjansant un arreglo beneficiós per las duas parts litigants.

* El Congrés regional socialista, celebrat fa pochos días á Bruselas, ha votat una moció d' aplauso y simpatía als obrers de París y de censura pel govern francès.

* La Societat madrilenya de Socorros mútuos dels obrers de la Imprenta tingué en el primer semestre d' enguany un ingrés de 6.825 pessetas y gastá en socorros y demés atencions 5.057'07, y tancá l' seu balanç ab una existencia de 7.257.

* Està anunciada á Oporto un Congrés obrer de la tipografía portuguesa.

* La Societat de repartidors de periódichs de Madrid tancá son balanç de Juny prop passat ab 1.837 pessetas en caixa.

* La Universitat de La Plata ha conferit á Enrich Ferrich el títol de doctor *ad honorem*. Aquest il·lustre professor italiá, honra del Partit obrer internacional, segueix explicant cursos breus y conferencias en la República Argentina.

* Ja fa set senmanas que 'ls fadrins fideuers de la fábrica d' en Magí Quer, d' aquesta ciutat, sostenen la vaga. Sembla que aquesta fou provocada per las intemperancias del hereu, un tal Sebastián, molt carronya, qui

pretén, ¡l' infelís!, tractar á sos operaris com si fossin esclaus. Pero aquesta vegada s' ha tallat el macarronayre Sebas...tia, ja que 'l deixaren 'punt en blanc tots els treballadors, fent causa comú ab ells l' encarregat.

Els obrers han sigut substituïts per noyet y donas, trobantse en la impossibilitat de reclutar esquirols majors d' edat, y perque 's compregui la vergonyosa situació de ca'n Quer, bastará dir que aquest s' ha vist obligat á llogar un minyo, esguerrat del ofici, de renom *Tortosi*, qui, á la vegada, demostra tenir á las plantas dels peus la dignitat societaria, ja que ha sigut despatxat tres vegadas pel senyor Magí després d' arreglades anteriors vagas, y aquesta será la quarta vegada.

Entre 'ls vaguistas, ajudats per la seva Societat, s' observa un entusiasme digne d' aplauso, mentres que en Quer corre 'l perill de ser víctima d' un atac de feridura, per culpa de las aventuras que li fa córrer l' entremaliat de son fill y de las fregadas d' orelles que sabem li ha donat el gobernador.

* La Comissió mixta encarregada de dirimir las diferencias hagudas entre amos y operaris de la fabricació de cintas de cotó, de Manresa, ha donat tota la rahó als obrers.

* La Federació obrera de Salamanca celebrará un Congrés el pròxim día 28.

* S' han declarat en vaga 'ls operaris d' una fábrica de cuyros de Lleyda. Reclaman que se 'ls tracti com á personas que son y que demostrin tenir educació quins no més denotan tenir diners. També han fet lo mateix y per idéntica rahó els obrers d' un taller d' carruatges d' Orense.

* La Societat de sabaters de Madrid tenia en caixa el primer de Juliol 1.453 pessetas.

DIRECCIONS D' ENTITATS OBRERAS

- Barcelona.—Societat de forners «La Espiga.» Guardia, 14, principal.
- > Círcul de Socorro Mútu de Perruquers y Barbers. Arch de Sant Agustí, 5.
- > Societat Progreso d' obrers Perruquers y Barbers. Este, 14, principal.
- > Societat d' obrers enquadernadors y ratlladors. Roig, 1, primer.
- > Societat d' obrers marmolistas. Ronda de Sant Pau, 44, interior.

HOLA, ¡aixís estém? Encare ha de neixe la famosa esquadra, ab tant entusiasme saludada pel Progreso l' endemá d' haver vótada las Corts 200 milions pera la realisació de tan magna empresa, y ja *El Liberal* de Madrid asse-

gura que «en torno del concurso para la construcción de buques de guerra flota una polvareda impura, de la cual pocos saldrán limpios.» Aquí sí que ab rahó pot aplicars'hi aquell ditxo tan conegut entre la gent castellana:

«Aun no asamos y ya pringamos.»

Referintse al mateix *polvoriento* assumpto, un altre diari de la Cort, *El País*, condemna severament l' acort de la construcció de barcos y opina que la futura esquadra 's farà á costa de la cultura nacional.

¿Qué tal? ¿Qué hi diu á tot aixó el diari de don Alacandro que tant s' entusiasma ab la cacarejada *sesión histórica* y que en el número del 29 de Novembre fins va omplir de fástichs als solidaris catalans que no varen volguerse engrescar com la *Gaceta dels xinos*?

[Alabat sigui Corpus! Fácilment s' explica que 'ls monárquichs, pel compte que 'ls té y sense reparar en medis, procurin atacarnos y introduhir en las nostras filas la confusió y el desordre. Lo que no 's comprén es que siguin els mateixos republicans els que 's cuydun de sembrar entre 'ls elements sans de Catalunya la mala lleavor de la discordia.

Aludint *Las Dominicales* de Madrid á las causas del malestar que temps há 's respira á Barcelona, escriu lo següent:

«En Madrid no hay terrorismo; en Sevilla no hay terrorismo; en Valencia no hay terrorismo; en Zaragoza no hay terrorismo; en ninguna gran ciudad española hay terrorismo; porque en ninguna hay la furiosa explotación de la sangre obrera que hay en Barcelona.»

Ja s' ha adonat *Las Dominicales* de que ab las darreras paraulas del tros copiat vé á atribuir á la nostra honrada classe obrera els actes de terrorisme que alguns esperits malvats, moguts el diable sab per qui, realisan amagats entre las ombres?

Més cuydado, company, més cuydado ab el parlar. Las causas del terrorisme barceloní serán las que siguin, pero desde ara pot assegurarse que 'ls treballadors catalans no hi tenen res absolutament que veure.

Agafó un periódich y veig una carta de Roma del 13 d' Agost.

Parla de la reforma del clero, y lleigeix: «Hace ya cinco años que Pio X persigue este noble

propósito mediante una acción continuada orgánica, fecundante...»

[Acción orgánica! ¡¡¡fecundantell! ¿Quié es que parla aixís? A veure... *Diario de Barcelona*. ¡¡¡Horror!!!

Ara formulém nosaltres aquell argument tan clerical: —¿Qué 'ls hi dirém á las nostras fillas quan ens preguntin que vol dir *fecundante*? Als seus anys Pio X té encare acció continuada orgánica y fecundant.

¡Tira peixet! Ja 's veu que no va endarrerit d' aliments.

Com insinuavam la senmana passada, l' atentat que 'l senyor Cuervo va realisar contra 'l ministre de la Gobernació no va tenir ni la més mínima consecuencia fatal.

Pero ara resulta que si l' agressió comesa pel tal Cuervo no va causar cap estropici en el físich del senyor La Cierva, l' ha deteriorat bastant en lo que afecta á la part moral.

Y tot per un pressentiment fatidich, que si 'l ministre no hi posa remey li degenerará en boja obsessió.

El pressentiment de que quan els *cuervos* voltan á un ministre, senyal de que s' apropa la seva mort.

Lleigeix: «La Junta Radical convoca á una reunió pera tractar assumptos de urgencia inapassable pel partit.»

¿De urgencia inapassable? ¿De qué dimontri haurán de tractar aquests xinos? Ah, ja sé... De la liquidació forsoxa.

Dintre del seu partit no crech que hi hagi res més inapassable.

Els taberners madrilenys van amenaar ab tancar tres días seguits si en La Cierva continuava ab els seus trette de ferlos descansar els diumenges.

Com se veu, en cap país del món la gent es tan planera com á Espanya. El ministre disposa que 'ls industrials tanquin unes quantas horas... y aquests tancan tres días seguits.

D' aixó á Madrid potsen no diguin fer una protesta. Al meu poble se 'n diu donar pel morral.

Perque fet y pastat, ab tres días sense ví, l' únich que hi pert es el taberner...

Y l' únich que hi guanya, el poble.

A la *cuanta*, á Figueras també hi han xinos.

Confirma la nostra suposició el fet de que 's treballa activament en aquella localitat pera la organizació de un Centre Radical adherit, naturalment, á la política del ex-emperador.

Pero no hi ha por que prosperi el virus lerrouxista en la federal població empordanesa.

A Figueras hi bufa la tramontana qn' es un gust. Y la tramontana, qn' es l' ayre catalá per excellencia, ja 's cuydará de sanejarho tot.

Senyor Ossorio, que siga l' enhorabona! Ja sabem que 'l govern té 'l propósit de cridarlo pera oferirli un ministeri: el de Gracia y Justicia.

Ara cal preguntar: ¿Se tracta de una recompensa merescuda ó senzillament de un favor?

Nosaltres, com que som bastant mal intencionats, tenim la casi convicció de que aquesta cartera, ab tot y ser de Gracia y Justicia, será més de *gracia* que de *justicia*.

Y es alló que diuen: pensa mal y no errarás.

En casi tots els centres solidaris de Barcelona s' han obert llistas de subscripció pera sufragar els gastos de una bandera que la ciutat pensa regalar al nostre Ajuntament.

No hi ha res que dir en tot aixó, per més que las llustrinas simbólicas constitueixin, al nostre entendre, la part més fatxada del patriotisme.

Perç 'ns fa por que al final aixó resulti un fiasco...

Que quan tinguem la bandera, ens falti l' abanderado.

Caballers: Eduardillito Saló, Amadeo R. Muns, R. M. (a) Matadonas de Sitges, Un noy de Riudoms, Lluís Juhar, Joaquim Estruch y Peret Rosquillas.—De cap manera.

Caballers: Vicens Borrás y Baiges, Joan Mestres, Jaume Marcé, Manel B. Fontás, R. A. (a) Pau de las calsas curtas, Intrús, Terranova, Poliglota, Miquel Boltó (a) Caló y F. Armengol B.—Ben garbellat, alguna cosa anirà.

Caballers: V. Marina: Fill meu aixó ja passa de *passional*... Aixó se 'n va á la ratlla de la pornografia. Ademés el sonet, tocant á la forma, no es cap cosa recomanable.

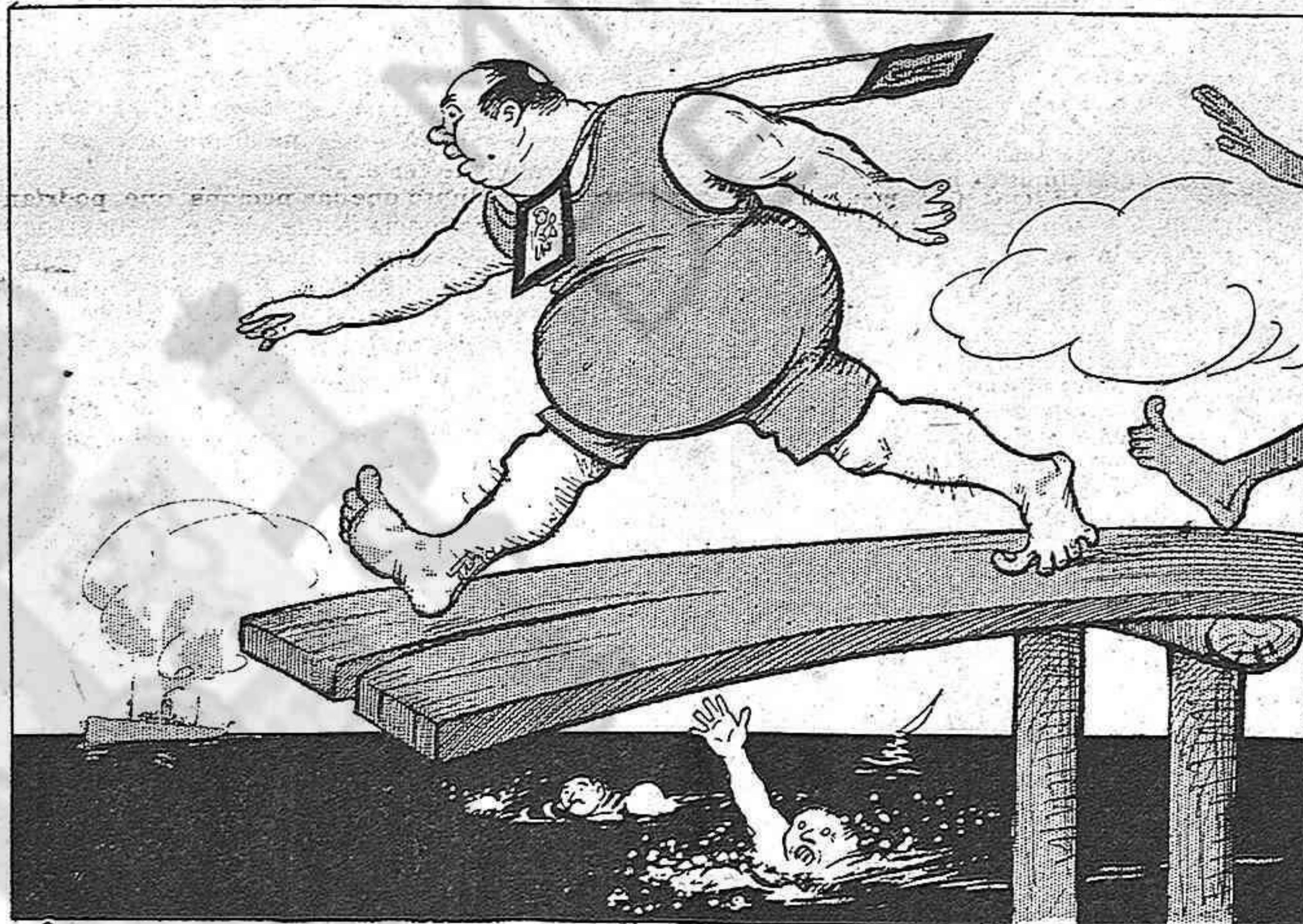
—J. B. Torras: Vosté arribará á fer versos, pero, per ara, no fa més que assonancies y ripsis.—Noy de la Sort: Rebut y gracias. El tractarem com si fós un fill nostre.

—Manel Noel: Els versos van á LA CAMPANA. S' agraeix lo passat, lo present y lo futur.—T. Manubens: Aixó ho han dit ja, més ben dit, tots els poetes de Catalunya y del extranjer.—Leandre Valls: Es trista, mansoya y careix per complet de novetat.—J. V. C.: Tantas merces pel treball destinat al Almanach.—M. Añiva: Diu que més s' estimaria fer de pagés... que patir de mal d' amor? Donchs, miri, no está mal pensat... Vosté hi guanyaria y nosaltres també.—Manel F. de Rens: ¡Carám, quin enginy!... Miri que aixó de fer acsonanant estimat ab estimat y nineta ab nineta... Diguí que vosté vé á ser com un *Diccionario de la Rima*!—S. Remondot: No, senyor, aixó tant brut no es digne de anar á la panera... Pera aquesta literatura se destina un lloch més reservat.—M. Martínez Carbonell: No 'ns convé.—Lluís G. Salvador: Agrahim l' envío del original pera l' Almanach. ¿Te inconvenient en donarnos nota del domicili?—J. D.: Els dibuixos no 'ns resultan. Vagi fent pera vosté mateix; y quí sab, més endavant?...—F. Ponsolat: ¿Qué vol dir *frenetiguesat*?... ¿Qu' es alguna paraula modernista?... Desenganyis; en els seus versos no hi ha sinó sineeritat, qu' es haverhi ben poca cosa.—S. B. y V.: En nostre poder l' articlet pera l' Almanach, y tantas gracias!—P. V. y S. U.: Fassin l' obsequi de posar un xich més de correcció en las cartas. Ab tot y la bona voluntat, no arribém á entendrelas.—S. G.: Rebut l' original, s' estima en lo que val.—J. O., J. F. y E. P.: No 'ns es possible insertar las cartas que s' han servit remetrens, per varias rahóns.

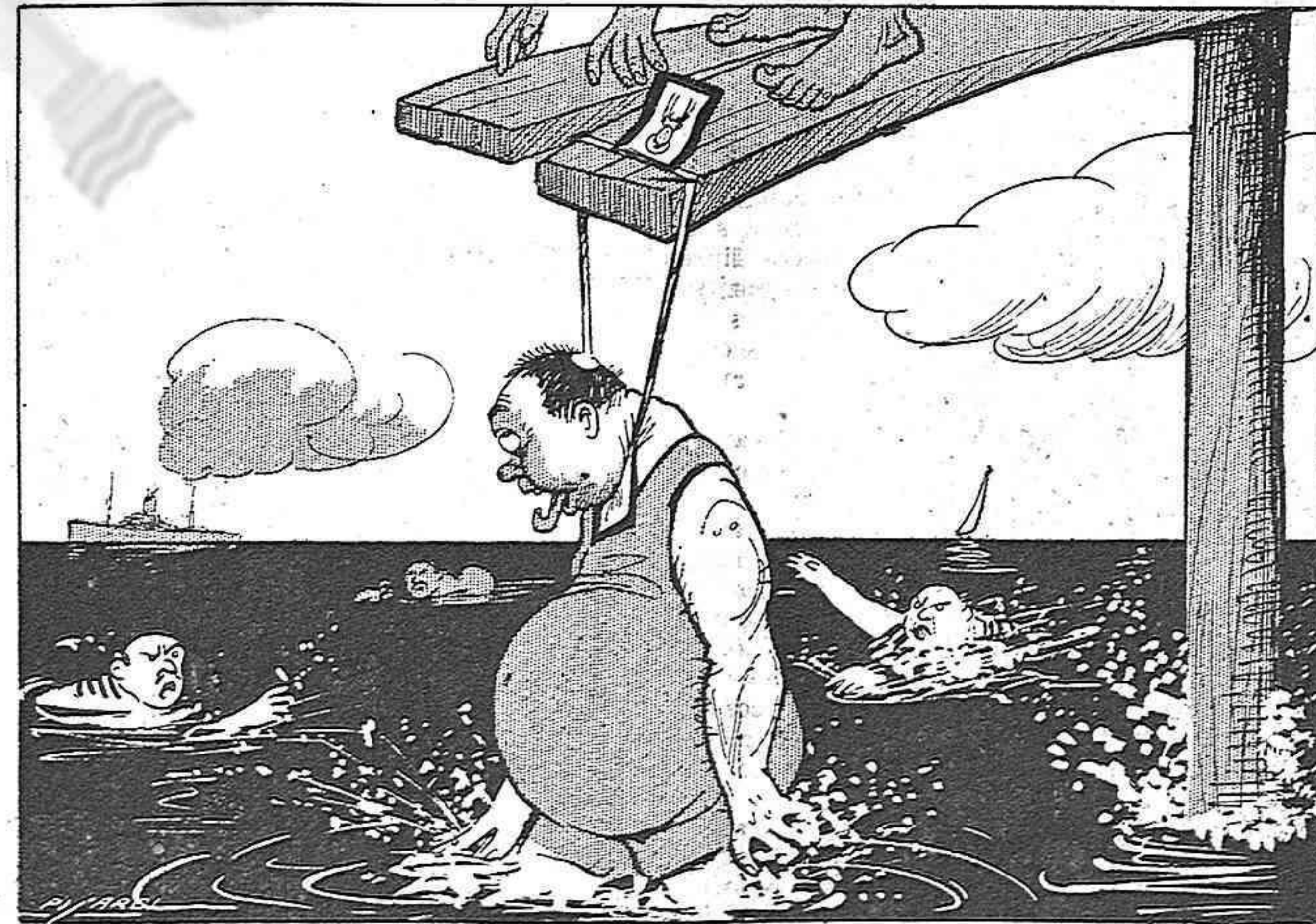
Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carter del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

L' últim bany de mossén Llonza

—Portant escapularis ray, no hi ha cuydado...

Mossén Llonza, ¡tururut! Lo que havia de salvarlo, resulta que l' ha perdut.

Moneda que no passa

—¡Fora!... No cal que me 'ls mirí. Aixó no son cartutxos de duros.
 —¿Donchs qué son?
 —Cartutxos de perdigóns.